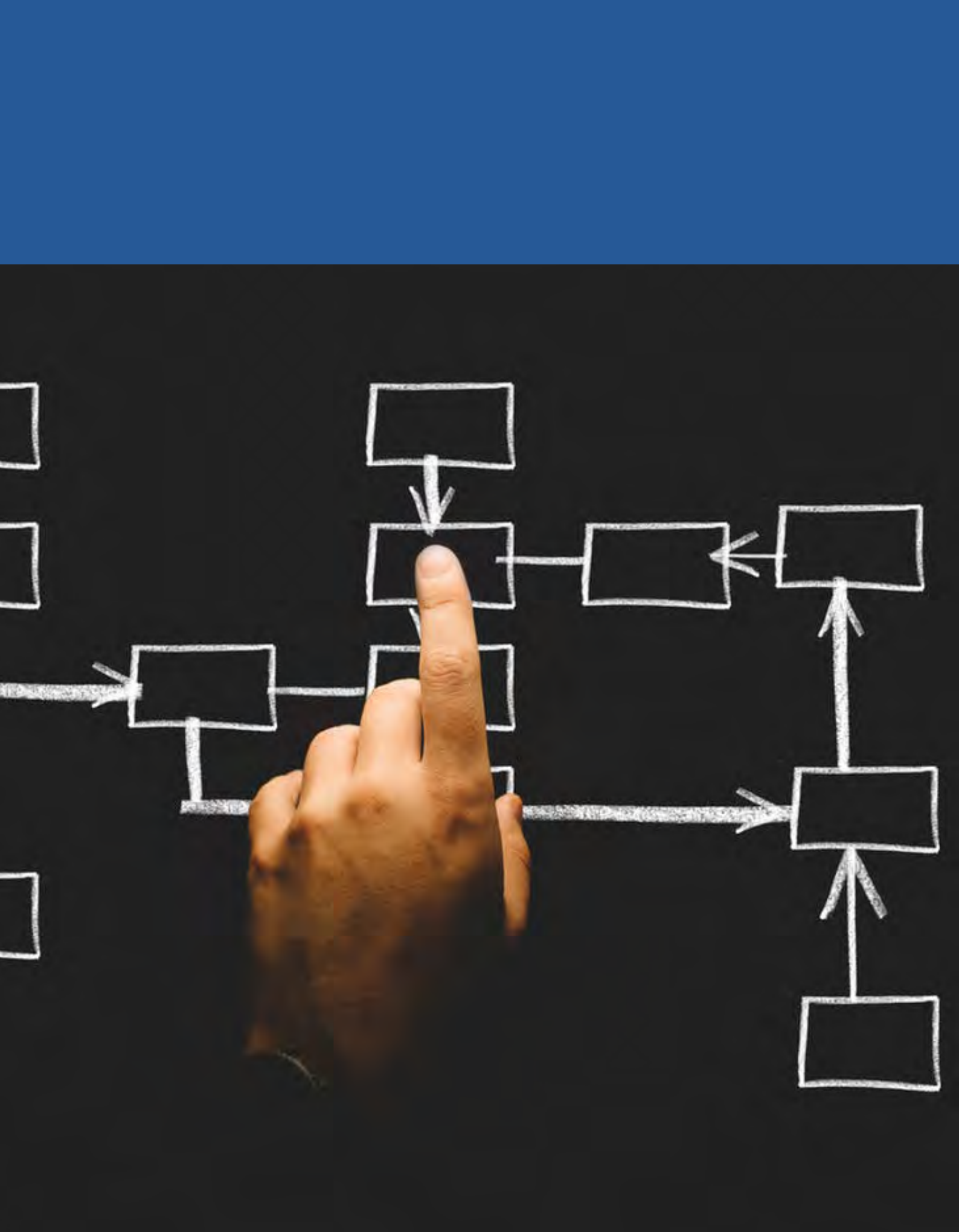

UNIwersYTET MEDYCZNY
IM. PIASTÓW ŚLĄSKICH WE WROCŁAWIU

Spółeczna Odpowiedzialność Uczelni

SPIS TREŚCI

1. Słowo wstępne	5
2. Jesteśmy z Wami! UMW podczas kryzysu humanitarnego i migracyjnego	7
3. Lekarze stażyści z pomocą medyczną uchodźcom	21
4. WOŚP – Pomaganie mamy we krwi	25
5. Magna Charta Universitatum – nie tylko wolność badań	27
6. Zespół ds. równego traktowania	31
7. Bliżej młodzieży	33
8. Zaangażowanie w Dolnośląski Festiwal Nauki rodzi się z pasji	39
9. Edukacja od malucha do seniora	43
10. Szybka pomoc ratuje życie	49
11. Nauka na rzecz społeczeństwa	53
12. USK otwarty na profilaktykę i promocję zdrowia	59
13. BUMWRO – radość biegania i promocja zdrowia	69
14. Wewnętrzne akty prawne UMW dotyczące społecznej odpowiedzialności uczelni	70

Słowo wstępne

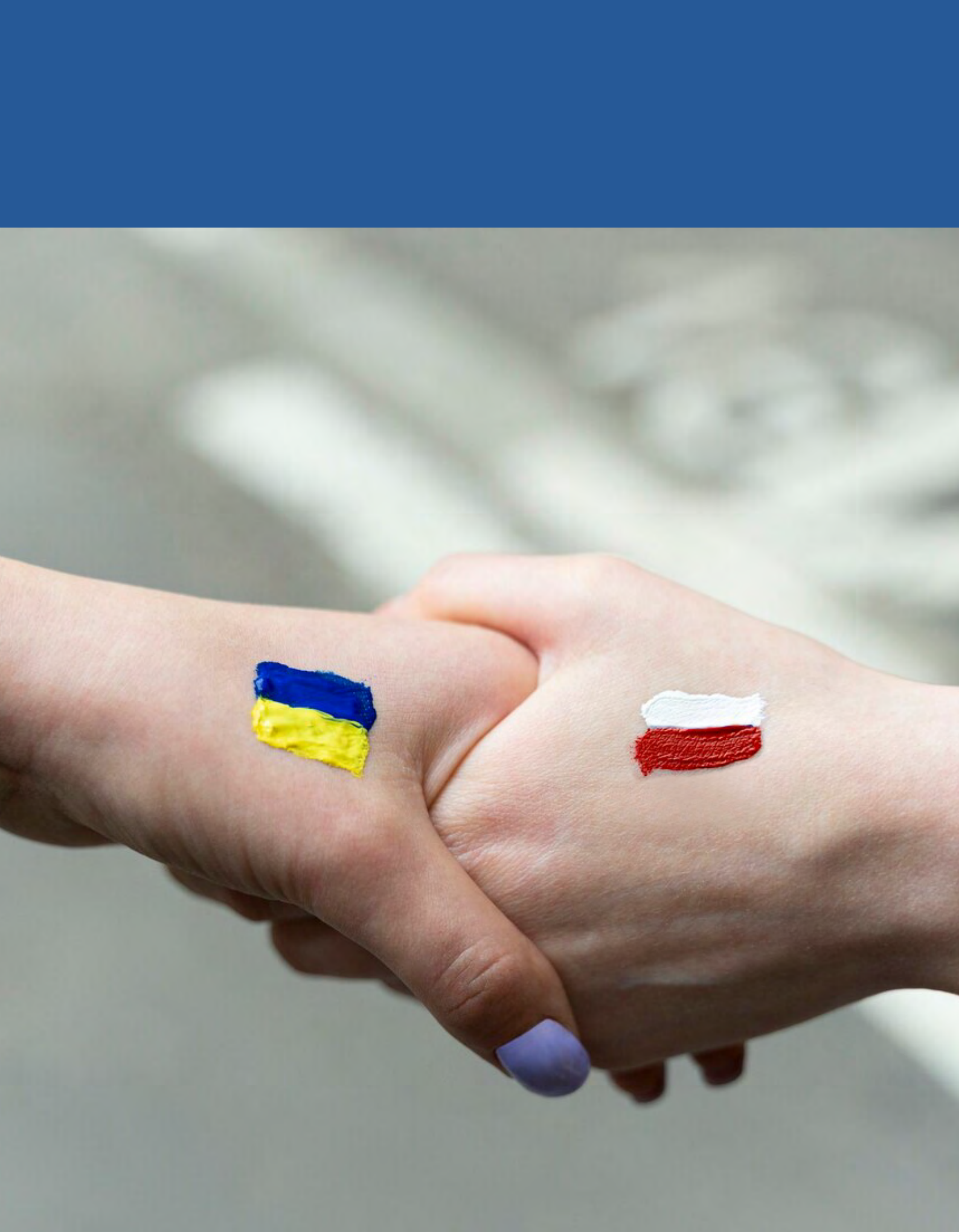
Szanowni Państwo,

Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu podpisał Deklarację Społecznej Odpowiedzialności Uczelni w 2019 r. Dwa lata później przyjęliśmy Strategię UMW, w której wśród kluczowych wartości ukrytych pod akronimem POWER znalazły się empatia i współpraca. Wskazaliśmy je jako fundamentalne dla podejmowanych przez naszą społeczność działań. Nie sądziliśmy, że tak szybko potrzebować będziemy także odwagi. Rzeczywistość wymagała od nas mierzenia się z kolejnymi wyzwaniami – pandemia SARS-CoV-2 wygasła, niespotykana w dziejach akcja masowych szczepień na całym świecie zaczęła przynosić rezultaty, nowe metody terapii stawały się coraz bardziej skuteczne. Jako medycy coraz częściej dyskutowaliśmy już nie tylko o ratowaniu chorych na COVID-19, ale o długofalowych, katastrofalnych skutkach zdrowotnych pandemii i sposobach przeciwdziałania „długowi zdrowotnemu”. Prostowaliśmy fałszywe teorie i rzetelnie przytaczaliśmy potwierdzone naukowo fakty. To także element społecznej odpowiedzialności, która – nawet jeśli wprost nienazwana – od zawsze jest sednem medycyny i sensem jej istnienia. I nagle tuż za naszą granicą wybuchła wojna. Niewyobrażalny dramat milionów ludzi i jednocześnie konieczność natychmiastowej re-

akcji. W pomoc uchodźcom z Ukrainy włączyliśmy się od pierwszego dnia. Jako uczelnia będąca potężną instytucją, ale i jako zwykli ludzie, którym naturalna empatia nie pozwoliła odwrócić się plecami do matek z dziećmi, osób starszych, często schorowanych, uciekających przed rosyjskim agresorem, niejednokrotnie z jedną reklamówką niezbędnych rzeczy. W pomoc udzielaną w wielu aspektach zaangażowali się pracownicy uczelni, szpitala uniwersyteckiego, studenci – cała nasza społeczność. Relację z tych działań znajdują Państwo w niniejszym raporcie. Zawarliśmy w nim ponadto wiele innych działań UMW z szerokiego zakresu społecznej odpowiedzialności. Zapewne nie wyczerpaliśmy tematu, bo nie sposób wymienić ich wszystkich.

Strategia UMW określa cel strategiczny w obszarze budowania relacji i współpracy z otoczeniem: „Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu uczelnią zaangażowaną społecznie, skutecznie oddziałującą na otoczenie w zakresie edukacji i ochrony zdrowia”. Nie mam najmniejszych wątpliwości, że w 2022 r. jako społeczność w pełni zdaliśmy egzamin ze społecznej odpowiedzialności.

Rektor UMW
prof. dr hab. Piotr Ponikowski

Jesteśmy z Wami!

UMW podczas kryzysu humanitarnego i migracyjnego

Agata Strządała

Uniwersytet, będąc instytucją powołaną przede wszystkim do kształcenia nowych pokoleń, nie istnieje w próżni, ale wpisany jest w tkankę społeczeństwa i reaguje na wyzwania życia społecznego. Rola uniwersytetów nie wyczerpuje się na prowadzeniu zajęć, badań naukowych czy postępowań doktorskich lub habilitacyjnych, bramy uniwersytetów nie oddzielają ich hermetycznie od otoczenia. Uniwersytety powinny rozpoznawać swoje miejsce w społeczeństwie jako konsekwentnych propagatorów zmian społecznych, przewodników w momentach kryzysu, służyć społeczeństwu tak, jak jest to w danej chwili potrzebne. Taka wizja uniwersytetu nie jest nowa ani rewolucyjna, ale wymaga nieustannej gotowości do działań i refleksji nad tym, jak wiedza gromadzona i tworzona na uniwersytetach, a także inne zasoby, którymi dysponuje uniwersytet – czy to ludzkie, czy te materialne – można wykorzystać zgodnie z wartościami etycznymi dla wspólnego dobra. Na relację między życiem akademickim a społecznym zwracał uwagę Karl Jaspers w swojej analizie *The Idea of The University*¹. Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu nie pozostaje z boku, lecz włącza się aktywnie w ideę odpowiedzialnego i zaangażowanego uniwersytetu. Dzieje się to na wielu płaszczyznach i w wielu typach działań.

Wartości uniwersyteckie

Nasze przywiązanie do wartości uniwersyteckich, takich jak wolność badań, odpowiedzialność, tolerancja i inkluzywność, wyraziliśmy we wrześniu 2022 r., podpisując Magna Charta Universitatum, czego w imieniu Rektora UMW prof. Piotra Ponikowskiego, ale i całej wspólnoty akademickiej, dokonała Prorektor ds. Strategii Rozwoju Uczelni prof. Marzena Dominiak. Społeczna odpowiedzialność uczelni na poziomie instytucjonalnym pozostaje w gestii Prorektora ds. Budowania Relacji i Współpracy z Otoczeniem dr. hab. Tomasza Zatońskiego, prof. UMW.. Jednak oczywiście realizacja tych wartości zależy od zaangażowania wielu różnych komórek organizacyjnych, a przede wszystkim poszczególnych osób tworzących wspólnotę akademicką.

Poczucie odpowiedzialności nie zawiązuje się jednak w uroczystym akcie podpisania dokumentu czy formalnej deklaracji, ale w życiu codziennym w odpowiedzi na wydarzenia, z którymi musimy się mierzyć. Taka sytuacja nastąpiła 24 lutego 2022 r. w dniu rosyjskiej

niesprowokowanej agresji na Ukrainę, która wywołała kryzys humanitarny i migracyjny u naszych sąsiadów. Uniwersytet nie pozostał obojętny. Tego samego dnia w specjalnym komunikacie Rektor prof. Piotr Ponikowski jednoznacznie wyraził sprzeciw wobec agresji i wyraził solidarność z Ukrainą, a 1 marca 2022 r. uchwałą Senatu Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu nr 2385 w sprawie wyrażenia solidarności z Ukrainą zadeklarowano pomoc potrzebującym oraz przywiązanie do fundamentalnych wartości, takich jak życie, wolność, prawda i bezpieczeństwo społeczne, podkreślając, że tylko pokój gwarantuje globalny rozwój nauki².

Zaznaczyć trzeba, że sytuacja w tej części Europy od czasów przesiedleń po drugiej wojnie światowej jest bezprecedensowa, z punktu widzenia jednostek i społeczności lokalnych nie sposób się na to przygotować. Wojna to liczne ofiary śmiertelne, różnorodne obrażenia ciała, trauma, zniszczenie domów, szkół, szpitali, majątku rodzinnego, infrastruktury. Przerwanie edukacji, kariery zawodowej i planów na przyszłość. Wojna to też masowa migracja ludzi – jak podaje serwis Ukrainian in Poland według Polskiej Straży Granicznej od 24 lutego 2022 r. do 26 lutego 2023 r. polską granicę przekroczyło 10 098 osób³, w większości były to kobiety i dzieci. W okresie od 24.02.2022 r. do 31.12.2022 r. według danych Polskiej Straży Granicznej ewakuowano 2 470 825 obywateli Ukrainy, natomiast liczba osób legitymujących się obywatelstwami różnych krajów odprawionych z Ukrainy do Polski sięgnęła 8 830 241⁴. Nawet jeśli część wróciła już do swojego kraju, a dla niektórych Polska była jedynie krajem tranzytowym, sam ruch ludności i jego zaopatrzenie jest poważnym wyzwaniem logistycznym, zdrowotnościowym i humanitarnym dla lokalnych społeczności. Nie ma chyba państwowej instytucji, samorządu czy organizacji pozarządowej mogącej w pełni zabezpieczyć tak masowy ruch ludzi.

Pierwszym krokiem było więc określenie swojego stanowiska w sytuacji kryzysu, wyrażenie chęci działania, a także określenie swojego miejsca w otoczeniu społecznym, do kogo adresować mam swoje działania, zdiagnozowanie z kim mam współdziałać, jakimi zasobami dysponuję, jak mogę je wykorzystać tak, aby działania były celowe i skuteczne. Kluczową sprawą jest więc orientacja, jakie działania mogę podjąć jako instytucja działająca w opiece zdrowotnej, jakie jako instytucja kształcąca młodych medyków, jakie działania mogę zainicjować we współpracy z otoczeniem społecznym, samorządem, innymi uczelniami oraz jakie zasoby materialne, którymi dysponuję, mogą służyć np. uchodźcom uciekającym przed działaniami wojennymi. Jednak przede wszystkim należy określić, jakie są potrzeby i jak mam się o tym dowiedzieć? Zadanie to powierzono Zespołowi ds. Pomocy Ukrainie, któremu przewodził Prorektor dr hab. Tomasz Zatoński, prof. UMW.

Działania te przebiegały wielotorowo i wynikały z autodefinicji Wrocławskiego Uniwersytetu Medycznego jako instytucji medycznej i edukacyjno-naukowej. W uchwale Senatu Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu czytamy: „Wykonując zawody medyczne, każdego dnia stoimy na straży zdrowia i życia naszych pacjentów. Nie możemy obojętnie patrzeć na dramat ludności cywilnej [...]”⁵.

UMW jako instytucja działająca w opiece zdrowotnej

Pierwszorzędnym elementem samookreślenia Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu są działania w opiece zdrowotnej, podejmowane w ścisłym porozumieniu z władzami miasta. Uniwersytet był liderem zaopatrzenia medycznego osób przybywających z Ukrainy. SOR przy Uniwersyteckim Szpitalu Klinicznym (USK) przy

ul. Borowskiej znajdował się na pierwszej linii działań, potrzebujących przyjmowały także oddziały USK. Osoby były przyjmowane na podstawie paszportu, dowodu osobistego lub potwierdzenia przekroczenia granicy. Ze względu na to, że wielu przyjezdnych dostawało się do Wrocławia drogą kolejową, ratownicy medyczni, zarówno indywidualnie, jak i systemowo, działali na Dworcu Głównym PKP we Wrocławiu. Ratownicy pracowali także w innych miejscach przyjęć, na przykład w tzw. tekach, czyli miasteczku studenckim Politechniki Wrocławskiej.

Wiązało się to z wielostronną współpracą międzyuczelnianą we Wrocławiu i w regionie, jak i z samym miastem Wrocław. Regularnie i w miarę potrzeb odbywały się spotkania z Urzędem Miejskim Wrocławia, z Dolnośląskim Urzędem Wojewódzkim we Wrocławiu, a także rektorami zrzeszonymi w Kolegium Rektorów Uczelni Wrocławia i Opola (KRUWiO). Ze strony miasta akcję koordynował dyr. Tomasz Janoś z Biura Współpracy z Uczelniami Wyższymi, a na wniosek Rektora UMW prof. Piotra Ponikowskiego osobą koordynującą współpracę międzyuczelnianą z ramienia KRUWiO został Prorektor ds. Budowania Relacji i Współpracy z Otoczeniem dr hab. Tomasz Zatoński, prof. UMW.

Ze względu na masowy ruch ludności zaopatrzenie medyczne nie było jedynym koniecznym działaniem – osoby przybywające do Wrocławia w warunkach zimowych potrzebowały tymczasowego zakwaterowania (przeważnie na 2–3 dni). Uczelnie dysponując akademikami, służącymi normalnie studentom przybywającym z odległych miejscowości, udzieliły ich uchodźcom jako tymczasowego domu. W przypadku UMW do tego celu służyła też przeznaczona do prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego i uprawiania sportu hala sportowa w budynku przy ul. Wojciecha z Brudzewa

12a. Obszerne sale sportowe są w takich sytuacjach bardzo funkcjonalne – można w nich rozłożyć obok siebie sporo tymczasowych łóżek służących przez 2–3 dni nowo przybyłym uchodźcom. W ich pobliżu znajdują się także sanitariaty, nie tylko toalety i umywalki, ale również prysznice. Pozwala to zapewnić podstawową opiekę bytową, odpoczynek i chwilę na wytchnienie przed relokacją do innych miejsc przygotowanych na dłuższy pobyt. Uczelnia w miarę możliwości udostępniała też miejsca w akademikach rodzinom naszych studentów z Ukrainy, z czego skorzystało kilkanaście osób.

Wielu pracowników UMW zaprosiło potrzebujących do swoich prywatnych domów, zapewniając im spoczynek, jedzenie, a czasem w miarę możliwości pomoc przy zatrudnieniu. Były to działania spontaniczne, dobrowolne i niezależne od działań instytucjonalnych Uniwersytetu.

Zakwaterowanie wymagało działań instytucjonalnych, ale też towarzyszyła im akcja wolontaryjna. Lekarze stażyści z USK we współpracy z Politechniką Wrocławską zorganizowali gabinet lekarski w akademiku przy ul. Wittiga. Akcję zainicjowała i koordynowała stażystka USK Izabela Cendał⁶. Do organizacji grupy wykorzystano media społecznościowe – zgłosiły się 73 osoby, a pierwsze działania podjęto już 27 lutego 2022 r. Codziennie przyjmowano średnio kilkanaście osób. Wśród wolontariuszy byli także Ukraińcy, co znacznie ułatwiało komunikację, jak również Rosjanie, ponieważ osoby wywodzące się z Ukrainy często posługują się językiem rosyjskim.

Początkowo impulsem była akcja szczepienia przeciw COVID-19 osób, które przybyły do Polski, szybko jednak zdefiniowano potrzeby – chętnych do szczepień nie było wielu, natomiast pojawiła się konieczność doraźnej pomocy medycznej. W pierwszej kolejności

badano dzieci, często bardzo zestresowane i strauumatyzowane. Według danych WHO najczęstszymi problemami zdrowotnymi u dzieci w masowym ruchu ludnościowym są infekcje górnych dróg oddechowych, ze względu na podróż w zatłoczonych środkach transportu i brak możliwości zachowania należytej higieny⁷ – tak też było w tym przypadku. W większości wystarczały lekarstwa dostępne bez recepty, którymi dysponowano ze zbiorów. Natomiast gdy zachodziła potrzeba dalszej diagnostyki i leczenia, wykonywano je w szpitalu na ul. Borowskiej. Kolejna grupa potrzeb zdrowotnych uchodźców wiąże się z chorobami

przewlekłymi – ratując swe życie, nie zawsze jesteśmy w stanie zaopatrzyć się w niezbędne stale przyjmowane lekarstwa albo kończą się one w czasie podróży, albo giną w zatłoczeniu i chaosie ucieczki. Tutaj pojawił się problem systemowy, ponieważ lekarze stażyści nie mogli wypisywać recept, co na początku wiązało się z każdorazowym uzyskiwaniem recept np. na antybiotyki od lekarzy pracujących w innej części miasta, na ul. Borowskiej. Problem rozwiązano, podejmując współpracę z farmaceutami z UMW i z aptek wrocławskich, którzy są do tego uprawnieni. Inny problem systemowy wiązał się z osobami przewlekle chorymi, którym zalecono stałe leczenie (np. chemioterapię) obejmujące inne medykamenty niż te dopuszczone w Polsce. Wynika to z faktu, że Ukraina leżąc poza granicami Unii Europejskiej, podlega innym przepisom. Rozwiązaniem było, jak pisze Izabela Cendal, wystawianie skierowań do specjalistów z prośbą o nowe ustawienie leczenia⁸.

W przypadku takich schorzeń jak nowotwory niezwykle istotne jest kontynuowanie leczenia, co oczywiście nastręcza wiele trudności organizacyjnych, w dostępie do informacji i właściwych leków itp. W szczególnie trudnej sytuacji znaleźli się rodzice dzieci cierpiących na nowotwory. Tutaj z pomocą przyszła Klinika Transplantacji Szpiku, Onkologii i Hematologii Dziecięcej USK we Wrocławiu, przejmując opiekę nad potrzebującymi małymi pacjentami⁹. Kierownik kliniki prof. Krzysztof Kałwak tak, na gorąco, opisywał te działania: „Jesteśmy przygotowani na natychmiastowe przyjęcie na oddział przeszczepowy trójki dzieci, a jednego na oddział onkologii. Troje z nich to pacjenci z Kijowa, jedno z Łucka. Mają dotrzeć do Lwowa, w którym na razie jest bezpieczniej, a stamtąd do naszej granicy. Wysyłamy po nie ze szpitala transport medyczny. Jestem w stałym kontakcie z lekarzami z tamtejszych klinik.

Dzieci powinny do nas dotrzeć w najbliższych dniach, w warunkach wojny jednak nic nie jest pewne ani do końca przewidywalne. Akcję pomocy ukraińskim dzieciom z chorobą nowotworową koordynuje specjalna grupa robocza Polskiego Towarzystwa Onkologii i Hematologii Dziecięcej. Monitoruje ona na bieżąco potrzeby tych pacjentów i organizuje miejsca w specjalistycznych ośrodkach. Poza przyjęciem najciężej chorych dzieci na oddział przeszczepowy wrocławska klinika planuje również przyjmować, w miarę możliwości, dzieci do kontynuacji leczenia onkologicznego¹⁰.

Działania te były podejmowane w ścisłej współpracy z Polskim Towarzystwem Onkologii i Hematologii Dziecięcej. Walka o życie w przypadku dzieci dotkniętych chorobami nowotworowymi nie kończyła się wraz z ucieczką z atakowanych miejscowości, konieczne było też pilne kontynuowanie czy wznowienie leczenia. Profesor Krzysztof Kałwak opisywał te dramatyczne sytuacje: „Opiekunowie tych pacjentów mówią, że kiedy wybuchła wojna, byli zrozpaczeni. Bali się, że dzieci nie uda się uratować. Jeszcze wczoraj nie było pewności, czy zdołają wyjechać z obłożonych miast i dotrzeć bezpiecznie do granicy. Te mamy i babcie są przerażone, ale teraz widzą szansę i mają nadzieję, za które nam dziękują. Po pacjentów i ich opiekunów na granicę pojechały trzy karetki, w tym dwie z USK, z medycznym personelem, w tym stażystką pochodzenia ukraińskiego, która pełniła także rolę tłumacza¹¹. Akcja pomocowa jest kontynuowana.

Polskie Towarzystwo Stomatologiczne wraz ze studentami stomatologii UMW zorganizowało natomiast nieodpłatne konsultacje stomatologiczne we Wrocławiu dla osób przybywających z Ukrainy. W pierwszej kolejności przyjmowane były osoby z silnym bólem i kobiety w ciąży. Pacjentów przyjmowano

na ul. Krakowskiej 26 we Wrocławiu, informacja i infolinia dostępne były w języku polskim i ukraińskim¹².

Opieka zdrowotna tyczy się nie tylko przypadków nagłych i doraźnej pomocy potrzebującym, ale obejmuje też działania długofalowe oraz prewencyjne. Kluczowym obszarem zapobiegania chorobom zakaźnym są szczepienia. Zagadnieniem tym zajęła się dr Agnieszka Matkowska-Kocjan z Kliniki Pediatrii i Chorób Infekcyjnych UMW, która pracując w zespole eksperckim, zajmowała się rekomendacjami dotyczącymi kalendarza szczepień dzieci z Ukrainy. Kwestie te nastręczały wiele trudności

lekarzom – jak pisała: „Czy dzieci uchodźców mogą być szczepione w ramach Programu Szczepień Ochronnych (PSO) obowiązującego w Polsce? Jak postępować w przypadku braku dokumentacji medycznej? Jak ułożyć kalendarz szczepień dla dziecka z Ukrainy, by uwzględnić różnice w PSO obu krajów?”¹³.

Zadbanie o zdrowie cielesne w sytuacji osób uchodźczych z terenów ogarniętych działaniami wojennymi chociaż konieczne i potrzebne nie jest jednak wystarczające. Jak piszą Androula Pavli i Helena Maltezou – autorzy analizy dotyczącej zdrowia psychicznego nowo przybyłych uchodźców: „Istotnym problemem zdrowotnym migrantów i uchodźców, w szczególności osób nowo przybyłych, są choroby psychiczne i psychospołeczne, w tym depresja, powstałe zaburzenia lękowe, alkoholizm i narkomania, powstałe w wyniku traumatycznych przeżyć przed wysiedleniem lub w trakcie migracji, które mogą mieć związek z wojną, głodem, przemocą fizyczną i seksualną. Trudności językowe, kwestie kulturowe i religijne, rasizm i bezrobocie mogą dodatkowo pogłębiać problemy psychiczne”¹⁴.

Nie inaczej jest w przypadku wojny na Ukrainie, stres i trauma są dużym zagrożeniem dla zdrowia psychospołecznego, co może jeszcze się pogłębić na skutek izolacji społecznej, marginalizacji i stygmatyzacji uchodźców. Znacznym problemem są różnice kulturowe i językowe – dotyczy to także pomocy psychologicznej i psychiatrycznej, której efektywność zależy od komunikacji werbalnej. Stąd też wpływała potrzeba pomocy psychologicznej i psychiatrycznej, a więc specjalistów, którzy jednocześnie posługują się językiem ukraińskim (i/lub rosyjskim) oraz angielskim. Zorganizowania takiej grupy podjął się z powodzeniem kierownik Studium Nauk Humanistycznych i Społecznych dr hab. Jarosław Barański. Pomoc psychiatryczną już od

pierwszych dni po wybuchu wojny na Ukrainie oferowała Poradnia Zdrowia Psychicznego USK przy wyb. Ludwika Pasteura 10, a informacja rozpowszechniana była w lokalnych mediach¹⁵. O terminach konsultacji, miejscu przyjęć, formach kontaktu i zakresie pomocy można było przeczytać też na stronach USK¹⁶.

UMW jako instytucja edukacji wyższej

Kolejnym elementem tożsamości Uniwersytetu Wrocławskiego decydującym o kierunku podjęcia działań była działalność edukacyjna, umożliwianie kontynuacji nauki i kariery naukowej przyszłym medikom. Zaznaczyć trzeba, że UMW w ramach współpracy międzynarodowej ma długotrwałe relacje z ukraińskimi uczelniami. Początki tej współpracy sięgają lat 70. XX w., kiedy to nawiązano współpracę z Państwowym Uniwersytetem Medycznym z Zaporozia. W ostatnich dekadach podpisano porozumienia z uczelniami ze Lwowa, Tarnopola, Charkowa i Kijowa: w 2001 r. z Lwowskim Narodowym Uniwersytetem Medycznym im. Daniela Halickiego (Danylo Halytsky Lviv National Medical University), w 2009 r. z Narodowym Uniwersytetem Medycznym w Tarnopolu (Ivan Horbachevsky Ternopil National Medical University), w 2013 r. z Charkowskim Narodowym Uniwersytetem Medycznym (Kharkiv National Medical University), w 2016 r. z Narodowym Uniwersytetem Farmaceutycznym w Charkowie (National University of Pharmacy in Kharkiv) oraz w 2017 r. z Narodowym Uniwersytetem Medycznym im. Ołeksandra Bohomołcia w Kijowie (Bogomolets National Medical University in Kyiv). Według informacji przekazanych przez ówczesną kierowniczkę Działu Współpracy Międzynarodowej dr Zofię Mąkę współpraca z uczelniami ukraińskimi odbywała się głównie w ramach programu Erasmus+, niektóre umowy wzorowane były

na przepisach programu – „stąd współpraca z nimi określana była terminem *Erasmus-like*. Obecnie, z uwagi na dużą elastyczność Narodowej Agencji Programu Erasmus+ w zakresie projektów mobilności wewnątrz europejskiej oraz mobilności międzynarodowej w odniesieniu do studentów z Ukrainy, zauważamy coraz mniej przeszkód prawnych na drodze do przyjęcia studentów na studia i praktyki”¹⁷.

W warunkach wojennych powstała potrzeba działań także poza oficjalnymi kanałami komunikacji, tak aby można było bezpośrednio, szybko i bez zbędnych formalności nawiązać kontakt na przykład ze studentami medycyny

z Ukrainy, którzy chcieliby kontynuować naukę w Polsce. Zespół ds. Pomocy Ukrainie stworzył narzędzie umożliwiające komunikację i diagnozę potrzeb studentów. Do kontaktu stworzono adres e-mailowy ukraina@umw.edu.pl oraz formularz analizujący dane przygotowany w programie Excel. Kategoryzowano dane osób studiujących w Ukrainie i chcących się przenieść na nasz uniwersytet według kryteriów obywatelstwa polskiego, ukraińskiego czy kraju trzeciego. Wiązało się to z odmienną sytuacją prawną i formalną każdego przypadku, wymagającą innego podejścia oraz weryfikacji dokumentacji dotychczasowej edukacji.

Narzędzie to okazało się bardzo użyteczne i pomocne w diagnozowaniu skali i charakteru potrzeb. Najwięcej zgłoszeń spośród ok. 800 dotyczyło studentów z zagranicy chcących przenieść się na studia w Polsce. Jak zaznacza dr hab. Tomasz Zatoński, prof. UMW, o jego funkcjonalności świadczy też „to, że podobne rozwiązania przejęły inne uczelnie”¹⁸.

Potrzeby edukacyjne osób uciekających przed rosyjską agresją z Ukrainy nie wyczerpują się jednak w przenosinach studentów medycyny. Młodzi ludzie na innych stopniach i kierunkach edukacji również potrzebują wsparcia. Ministerstwo Edukacji i Nauki zwróciło się

w tej sprawie do uczelni w Polsce. Chodziło o to, aby pomóc w organizacji egzaminów (National Multi-subject Test) umożliwiających podjęcie studiów przez młodych ludzi z Ukrainy. Organizator przedsięwzięcia na UMW dr hab. Tomasz Zatoński, prof. UMW tak mówił o potrzebie ciągłego diagnozowania i monitorowania potrzeb, również tych długofalowych związanych z pomocą Ukrainie: „Nasza pomoc Ukrainie to nie jednorazowe i doraźne działania. To długofalowe wsparcie, które zapewniamy ze strony Uniwersytetu Medycznego i Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego we Wrocławiu. Już w pierwszym dniu rosyjskiej agresji uruchomiliśmy wsparcie psychologiczne dla obywateli Ukrainy, otoczyliśmy ich opieką medyczną, organizowaliśmy zbiórki finansowe i rzeczowe, również materiałów medycznych, które zostały przekazane do szpitali na Ukrainie, opracowaliśmy kalendarz szczepień... W związku z tym, kiedy tylko usłyszeliśmy o potrzebie zorganizowania egzaminów, natychmiast podjęliśmy kroki, aby zapewnić warunki do jego przeprowadzenia”¹⁹.

W efekcie ok. 600 uczniów mogło podejść do egzaminów, które odbywały się na Wydziale Farmaceutycznym przy ul. Borowskiej 211, na Wydziale Lekarsko-Stomatologicznym przy ul. Krakowskiej 26 oraz w Centrum Analiz Statystycznych („Jubilatka”) przy ul. Wojciecha z Brudzewa 10. Udzielono wsparcia nie tylko lokalowego, ale też informatycznego. Działania te zostały docenione przez stronę ukraińską, list z podziękowaniami wysłało Ukraińskie Centrum Oceny Jakości Kształcenia (Ukrainian Center for Educational Quality Assessment – UCEQA), podziękowania złożył też radca w Ambasadzie Ukrainy Witalij Bilyi, mówiąc: „Strona ukraińska jest bardzo wdzięczna władzom UMW za okazane wsparcie”²⁰. Również Minister Edukacji i Nauki Przemysław Czarnek

w piśmie do Rektora UMW prof. dr. hab. Piotra Ponikowskiego podziękował za sprawne zrealizowanie tego przecież nowego i niezaplanowanego działania na rzecz ukraińskiej młodzieży²¹.

Akcje zbiórkowe

Na uniwersytecie organizowano też różnorodne akcje zbiórkowe. Wiele z nich odbyło się z inicjatywy studentów, jak zbiórka artykułów higienicznych dla uchodźców przybywających do Wrocławia. W różnych budynkach (np. w popularnym wśród studentów miejscu spotkań w Centrum Naukowej Informacji Medycznej) rozlokowane były specjalne pudła. Skompleto-

wano w ten sposób ponad 300 kosmetyczek z najpotrzebniejszymi artykułami higienicznymi: szczoteczką i pastą do zębów, mydłem, pieluchami, tamponami, podpaskami, środkami dezynfekującymi, które zostały przekazane na tereny dawnego portu lotniczego Wrocław-Strachowice, gdzie przyjmowano potrzebujących²².

Kolejna studencka inicjatywa zorganizowana przez Studenckie Koło Naukowe Chemii Nieorganicznej na Wydziale Farmaceutycznym to „Plecaczek dla dzieciaczka”. Celem akcji było wyposażenie dzieci w wieku szkolnym i przedszkolnym z terenów objętych wojną w podstawowe przybory szkolne, plecaki,

kredki, flamastry, kolorowanki, drobne zabawki, słodczyce, chusteczki higieniczne, aby z uśmiechem mogły rozpocząć naukę we Wrocławiu. Wedle słów jednej z organizatorek akcji Julii Iwan „małe dzieci w szczególności przeżywają sytuację, w której się znajdują. Mamy nadzieję, że słodczyce i kolorowanki, chociaż w niewielkim stopniu, umilą im ten trudny czas”²³.

Niezwykle ważną i pilną akcją była inicjatywa Wydziału Farmaceutycznego UMW podjęta wraz z Wrocławskim Oddziałem Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego, Fundacją „Farmacja Dolnośląska” i Dolnośląską Izbą Aptekarską, a także wojewódzkimi konsultantami w dziedzinie farmacji polegająca na zbieraniu leków i wyrobów medycznych. Kompletowano przede wszystkim leki przeciwbólowe, przeciwalergiczne, antybiotyki, wyroby medyczne: opatrunki, środki dezynfekcyjne oraz produkty żywienia chorych, na przykład mleko modyfikowane. Darywizny spływały głównie od firm, ale też osób prywatnych. Zbieranie, segregowanie i przekazywanie leków wymaga nadzoru farmaceutów, aby akcja była skuteczna, pomoc zaś celowa i bezpieczna. Jak zaznaczył jeden z organizatorów dr Artur Owczarek: „Chcemy zabezpieczyć jak najszerzej potrzeby mieszkańców Ukrainy, więc nasza akcja musi być dobrze skoordynowana i zgodna z obowiązującym prawem. Dlatego prosimy o wcześniejsze uzgadnianie z nami darywizn, zwłaszcza w przypadku leków”²⁴.

Dokumentacja zbrodni wojennych

Doraźna opieka nad rannymi i skrzywdzonymi, kontynuowanie leczenia chorych, wsparcie psychiczne i emocjonalne, pomoc w zakwaterowaniu i kwestiach bytowych, ale też przy starcie w nowe życie, na przykład przez wspomaganie edukacji dzieci uchodźców są niezmiernie istotne. Czasem jednak nie zdąży się z pomocą.

Wielu obywateli Ukrainy straciło swoje życie, niejednokrotnie ofiarami bestialskich zbrodni wojennych zostają cywile. Również te tragiczne sytuacje wymagają konkretnych i profesjonalnych działań. Zbrodnie wojenne muszą zostać poprawnie udokumentowane i opisane. Nie mogą być zapomniane.

Tego trudnego, ale koniecznego zadania, podjęli się specjaliści z Katedry Medycyny Sądowej UMW. Od ponad 10 lat współpracują z Instytutem Pamięci Narodowej – Komisją Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, dokumentując zbrodnie dokonane przez reżimy totalitarne w latach 1918–1989, wnikliwie analizując miejsca pochówków. Kierownik katedry dr hab. Tomasz Jurek, prof. UMW tak opisuje swoje zadania: „Przy takich tragediach, jakie rozgrywają się u naszych sąsiadów, jest oczywiste, że pomoc humanitarna, medyczna czy akcje ratunkowe mają ewidentny priorytet i to nimi zajmują się lekarze, ratownicy i pielęgniarki. Specjalista medycyny sądowej ma inne zadanie – dokumentuje skutki działania broni. Mogą to być pojedyncze obrażenia, ale też urazy wielonarządowe, często śmiertelne – których charakterystyka pozwala na interpretację tego, w jakich okolicznościach powstały. Konwencja genewska zakazuje ataków na obiekty cywilne. Tymczasem słyszymy o bombardowaniu szpitali, przedszkoli choćby w Mariupolu. My tworzymy dowody, ale jak te dowody zostaną później wykorzystane i ocenione, to już kwestie prawne. W przypadku ludności cywilnej dokumentując i interpretując obrażenia odniesione w wyniku działań wojennych, tworzymy raport świadczący na przykład o tym, że u danego mężczyzny wystąpiła rana postrzałowa kończyny, jaki pocisk ją mógł spowodować, z jakiego kierunku padł strzał, w jakiej pozycji znajdował się wówczas pokrzywdzony. Zupełnie inne będzie podejście prawne do rany odniesionej przez cywila, która powstała przypadkowo –

od rykoszetu czy ognia prowadzonego z dużej odległości, niż do ewidentniej zbrodni – rany powstałej od postrzału z bliskiej odległości (możliwość pewnej identyfikacji celu) godzącego na przykład w głowę czy przednią powierzchnię klatki piersiowej, zupełnie inaczej będą również wyglądały rany «egzekucyjne». Podobnie wygląda to w przypadku wybuchów. Ich skutki są różne. To nie tylko bezpośrednie działanie fali uderzeniowej, wysokiej temperatury, gwałtownych zmian ciśnienia, odłamków, lecz także wtórne zaważenia, przysypania czy pożary, a w przypadku ładunków fosforowych głębokie oparzenia z martwicą i strefą chemicznego uszkodzenia tkanek. Wiedza o rodzajach broni i skutkach ich działania pozwala nam na takie interpretacje”²⁵.

Dane zebrane zarówno na miejscu w Ukrainie, jak i te opisane we Wrocławiu na podstawie badań osób rannych i poszkodowanych zgłaszających się do katedry, zostaną przekazane władzom Ukrainy, a także w razie potrzeby Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu w Hadze.

Podsumowanie

Pomoc osobom przybywającym do Wrocławia, szukającym nie tylko schronienia, ale często też nowego miejsca do życia, obejmująca różnorakie działania w dziedzinie bezpośredniej pomocy medycznej, bytowej, edukacyjnej czy infrastrukturalnej, ale też koncepcyjnej, na przykład w przypadku kalendarza szczepień dla dzieci z Ukrainy, była organizowana na poziomie systemowym, często także wpływała ze spontanicznych działań poszczególnych ludzi, którzy na uniwersytecie otrzymywali wsparcie instytucjonalne. Koordynacja tego typu działań pozwalała na celowe, skuteczne i bardzo szybkie reagowanie na potrzeby uchodźców oraz lokalnej społeczności. Nie byłoby to możliwe bez dobrej współpracy z miastem i otocze-

niem społecznym, w tym z innymi uczelniami i instytucjami oraz stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi działającymi w opiece zdrowotnej i edukacji. Bieżące definiowanie potrzeb, grup docelowych, określanie swoich możliwości, zasobów wiedzy, zasobów ludzkich i materialnych, a także przepływ informacji między organizacjami, komunikacja z potrzebującymi są kluczowe dla udzielania pomocy w sposób skuteczny, a jednocześnie wzmacniają sam uniwersytet zarówno w wymiarze instytucjonalnym, jak i etycznym. Okazuje się, że bardzo wiele umiemy i możemy, jeśli działamy solidarnie dla wspólnych celów. Sytuacja kryzysu pozwoliła na redefiniowanie się UMW przez odniesienie do dramatycznej sytuacji, ale

też do własnych zasobów i wartości etycznych, co doprowadziło do odnowienia się uniwersytetu jako żywej organizacji zaangażowanej w kreowanie społecznej rzeczywistości.

¹ Karl Jaspers, 1959, The Idea of The University, Boston, Beacon Press.

² Uchwała Senatu Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu z 1 marca 2022 nr 2385 w sprawie wyrażenia solidarności z Ukrainą. <https://www.umw.edu.pl/sites/default/files/zarzadzenia/senat/2022/2385.pdf> (dostęp 3.03.2023).

³ Serwis Ukrainian in Poland. <https://www.ukrainianinpoland.pl/how-many-ukrainians-have-crossed-the-ukrainian-polish-border-since-the-beginning-of-the-war-current-data-pl/>. Dane szacunkowe, na bieżąco aktualizowane (dostęp 3.03.2023).

⁴ Polska Straż Graniczna, Ruch graniczny osób – dane statystyczne osób ewakuowanych do Polski z terytorium Ukrainy (bez odprawy pozasystemowej) oraz osoby odprawione – do/z RP (baza ruchu granicznego osób) / dniami 24.02–31.12.2022 r. (za grudzień 2022). <https://dane.gov.pl/pl/dataset/2705,dane-statystyczne-dotyczace-sytuacji-na-granicy-z-Ukraina/resource/44234,ruch-graniczny-osob-dane-statystyczne-osob-ewakuowanych-do-polski-z-terytorium-ukrainy-bez-odprawy-pozasystemowej-oraz-osoby-odprawione-doz-rp-baza-ruchu-granicznego-osob-dniami-2402-31122022-r-za-grudzien-2022/table>. Dane szacunkowe, na bieżąco aktualizowane (dostęp: 6.03.2022).

⁵ Uchwała Senatu Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu z 1 marca 2022 nr 2385...

⁶ Lekarze stażyści niosą pomoc medyczną uchodźcom, 13.04.2022. <https://www.umw.edu.pl/pl/aktualnosci/lekarze-stazysci-z-usk-niosa-pomoc-medyczna-uchodzcom> (dostęp 6.03.2023).

⁷ Androula Pavli, Helena Maltezou, Health problems of newly arrived migrants and refugees in Europe, Journal of Travel Medicine, Volume 24, Issue 4, July–August 2017, tax016. <https://doi.org/10.1093/jtm/tax016>

⁸ Lekarze stażyści niosą pomoc medyczną uchodźcom...

⁹ <https://www.umw.edu.pl/pl/aktualnosci/podziekowania-za-wsparcie-ukrainy> (dostęp 6.03.2023).

¹⁰ Najciężej chore onkologicznie dzieci z Ukrainy w drodze do Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego we Wrocławiu. http://www.usk.wroc.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=2953Itemid=28 (dostęp 6.03.2023).

¹¹ Ocalone przed wojną, by walczyć z białaczką, 2.03.2023. <https://www.umw.edu.pl/pl/aktualnosci/ocalone-przed-wojna-walczy-z-bialaczka> (dostęp 13.03.2023).

¹² Bezpłatna pomoc stomatologiczna dla osób z Ukrainy, 10.03.2022. <https://www.umw.edu.pl/pl/aktualnosci/bezpłatna-pomoc-stomatologiczna-dla-osob-z-ukrainy> (dostęp 20.03.2023).

¹³ Jak szczepić dzieci-uchodźców z Ukrainy? 16.03.2022. <https://www.umw.edu.pl/pl/aktualnosci/jak-szczepic-dzieci-uchodzcow-wojennych-z-ukrainy> (dostęp 27.03.2023).

¹⁴ Androula Pavli, Helena Maltezou, Health problems of newly arrived migrants and refugees in Europe...

¹⁵ Pomoc psychologiczna dla uchodźców z Ukrainy. Gdzie we Wrocławiu, 8.03.2022. <https://www.wroclaw.pl/dla-mieszkanca/pomoc-psychologiczna-dla-uchodzcow-z-ukrainy-gdzie-we-wroclawiu> (dostęp 6.03.2023).

¹⁶ Bezpłatna pomoc psychiatryczna dla obywateli Ukrainy/Безкоштовна психіатрична допомога громадянам України. http://www.usk.wroc.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=2952Itemid=28 (dostęp 6.03.2023).

¹⁷ Korespondencja e-mailowa (dostęp 29.03.2023).

¹⁸ Wywiad z prorektorem dr. hab. Tomaszem Zatońskim, prof. UMW przeprowadzony w dniu 31 stycznia 2023 o godz. 6:00.

¹⁹ Egzaminy na studia dzięki wsparciu UMW, 22.07.2022. <https://www.umw.edu.pl/pl/aktualnosci/egzaminy-na-studia-dzieki-wsparciu-umw> (dostęp 13.03.2023).

²⁰ Egzaminy na studia dzięki wsparciu UMW...

²¹ Pismo Ministra Edukacji i Nauki Przemysław Czarnka do Rektora Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich prof. dr. hab. Piotra Ponikowskiego, Warszawa 3.01.2023, DWM-WOPG.0840.4.2022.GC.

²² Studenci UMW przekazali artykuły higieniczne uchodźcom, 24.03.2022. <https://www.umw.edu.pl/pl/aktualnosci/studenci-umw-przekazali-artykuly-higieniczne-uchodzcom> (dostęp 20.03.2023).

²³ Studenci przekazali plecaki dla dzieci z Ukrainy, 8.04.2022. <https://www.umw.edu.pl/pl/aktualnosci/studenci-przekazali-plecaki-dla-dzieci-z-ukrainy> (dostęp 20.03.2023).

²⁴ Zbiórka leków dla Ukrainy, 26.02.2022. <https://www.umw.edu.pl/pl/aktualnosci/zbiorka-lekow-dla-ukrainy> (dostęp 20.03.2023).

²⁵ Wrocławscy naukowcy pomogą w tropieniu wojennych zbrodni, 25.03.2022. <https://www.umw.edu.pl/pl/aktualnosci/wroclawscy-naukowcy-pomoga-w-tropieniu-wojennych-zbrodni> (dostęp 27.03.2023).

Lekarze stażyści z pomocą medyczną uchodźcom

Alicja Giedroyc

Siedemdziesięciu trzech młodych lekarzy odbywających staż podyplomowy w USK we Wrocławiu pomagało uchodźcom wojennym z Ukrainy w punkcie recepcyjnym przy ul. Wittiga. W akademiku, do którego uciekający przed wojną trafiali na 2–3 dni, zorganizowali gabinet lekarski. Prowadzili go we współpracy z farmaceutami z UMW i wrocławskich aptek. Każdego dnia wolontariusze przyjmowali kilkunastu pacjentów, głównie kobiety i dzieci, także osoby starsze i niepełnosprawne.

Na co dzień pracują w szpitalu przy ul. Borowskiej, m.in. przy przyjęciach pacjentów, uczestniczą w wizytach lekarskich na oddziałach, pomagają w punkcie szczepień. I właśnie od zamiaru szczepienia uchodźców przeciwko COVID-19 wszystko się zaczęło.

– Kiedy wybuchła wojna i pierwsi uchodźcy zaczęli masowo przybywać także do Wrocławia, pojawił się pomysł, że warto ich zaszczepić – opowiada Izabela Cendal, stażystka z USK, inicjatorka lekarskiego wolontariatu. – Wrzuciłam pytanie na naszą wewnętrzną grupę na Facebooku, czy znaleźliby się chętni do pomocy. Od razu zgłosiło się ok. 30 osób, ale to był dopiero początek. Grupa zaczęła się błyskawicznie rozrastać, w krótkim czasie liczyła już 73

osoby. Było wśród nich kilkunastu Ukraińców, co bardzo nam ułatwiało porozumiewanie się z uchodźcami. Bardzo szybko okazało się bowiem, że chętnych na szczepienie wprowadzie za wielu nie ma, za to jest całe morze innych potrzeb.

Potrzebni każdego dnia

Wolontariusze pojawili się w akademiku niemal natychmiast po przekształceniu go w tymczasowy dom dla uchodźców. Już w niedzielę 27 lutego pochodzący z Ukrainy stażysta udzielał na miejscu doraźnej pomocy medycznej. Następnego dnia młodzi lekarze przebadali dzieci, w kolejnych zajęli się dorosłymi, przyjmując ich w zorganizowanym naprędce gabinecie. Doszli do wniosku, że najlepiej byłoby tu być codziennie, przynajmniej przez kilka godzin. Rotacja wśród uchodźców była duża – co kilka dni jedni jechali dalej, a przybywali następni. Wśród przerażonych wojną, zmęczonych niebezpieczną i długą podróżą ludzi było wielu przewlekłe chorych, nie brakowało też ostrych przypadków. Najczęściej były to dzieci z infekcjami, którym zwykle pomagały leki przeciwgorączkowe. To jedne z tych medykamentów,

które pochodziły ze zbiorów i którymi dysponowali wolontariusze. Nie zawsze jednak leki dostępne bez recepty wystarczały. Jedną z takich sytuacji dotyczyła kilkuletniego chłopca.

– Dziecko miało wysoką temperaturę, która spadała mimo zastosowania leków przeciwo-rączkowych, a badanie osłuchowe mogło wskazywać na zapalenie płuc – opowiada Izabela Cendal. – Chłopiec wymagał dalszej diagnostyki, więc zawiozłam go na SOR do szpitala na ul. Borowskiej. Jako stażyści nie mamy pełnych praw wykonywania zawodu lekarza. Nie możemy np. wystawiać recept. To był duży problem na początku działania punktu recepcyjnego. Po każdej receptę trzeba było jeździć do lekarza z SOR. Było to bardzo kłopotliwe ze względu na dużą odległość między ulicami Wittiga a Borowską. Raz miałam taką sytuację, że kiedy jednej z pacjentek przywiozłam receptę, nie zastałam jej w akademiku. Jak się okazało, wsiadała już do podstawionego autobusu, którym razem z całą grupą miała jechać poza Wrocław. Udało mi się złapać ją dosłownie w ostatniej chwili.

Bywało, że recepty okazywały się potrzebne nawet w przypadku tych pacjentów, którym uciekając z Ukrainy, udało się zadbać o swoje leki. Starsza pani z chorobą niedokrwienną jadąc do Polski, wzięła ze sobą całą walizkę leków, które przyjmowała od lat. Jednak jej bagaż zaginął, omyłkowo trafił gdzieś indziej, więc na jakiś czas przerwała leczenie i jej stan się pogorszył. Walizka w końcu się znalazła, ale wcześniej kobieta wymagała pilnej pomocy lekarskiej.

Leki, których w Polsce nie ma

Kłopot z „wycieczkami” po recepty rozwiązał się, gdy do pomocy włączyli się farmaceuci z UMW i wrocławskich aptek, którzy zgodnie z przepisami mogą je wystawiać. Dzięki tej współpracy sprawę można było już załatwić na miejscu.

Z lekami związany był także inny problem, który zaczął się uwidaczniać w kontekście uchodźców cierpiących na choroby przewlekłe.

– Wiele leków stosowanych na Ukrainie nie jest dopuszczonych do obrotu w Polsce ani w innych krajach Unii Europejskiej – mówi koordynatorka wolontariatu stażystów USK. – Mielśmy w akademiku np. pacjentkę po chemioterapii. Pokazała nam swój zestaw leków. Ani jeden z nich nie jest dostępny w Polsce. Przyczyną jest fakt, że Ukraina nie należy do UE. Wielu przewlekłe chorym uchodźcom trzeba było zatem na nowo ustawiać specjalistyczne leczenie, bo kontynuacja dotychczasowego nie była niemożliwa. W warunkach punktu recepcyjnego, w którym pacjenci przebywali tak krótko, było to bardzo trudne. Pozostało nam wystawianie skierowań do specjalistów.

Lekarze pomagający uchodźcom wojennym mieli świadomość, że ich pacjenci to szczególna kategoria, z jaką nigdy wcześniej nie mieli do czynienia. To ludzie zmuszeni do chowania się przed bombardowaniem w piwnicach, uciekający ze swojego kraju pod ostrzałem, zostawiający nie raz cały dorobek życia, którzy często nie mają już do czego wracać, bo ich domy zostały zrównane z ziemią. Na dramatyczną sytuację reagują różnie. Niektórzy przychodzili do gabinetu lekarskiego tylko po to, żeby porozmawiać. Inni milczeli i trudno było do nich dotrzeć. Dzieci po przejściach często boją się każdego, kogo nie znają, a kiedy słyszą obcy język, chowają się za swoimi mamami. Choćby ze względu na najmniejszych pacjentów, niezwykle ważny był więc udział w lekarskim wolontariacie stażystów pochodzących z Ukrainy. Do pomocy zgłosiło się także kilku stażystów Rosjan. Nikt ich nie pytał o kwestie polityczne. Chcieli pomagać – pomagali – i tylko to jest ważne. Przydała się też znajomość języka, bo wielu Ukraińców, zwłaszcza starszych, porozumiewało się tylko w języku rosyjskim.

WOŚP – pomaganie mamy we krwi

RAPORT
Społeczna
Odpowiedzialność
Uczelni

Pomimo niesprzyjającej pogody i trwającej pandemii sztab Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy przy UMW w 2022 r. pobił swój poprzedni rekord. Wolontariuszom udało się zebrać aż 81 tys. zł. To ponad 28 tys. zł więcej niż w trakcie 30. finału.

Podczas finału 30 stycznia 2022 r. na wrocławskich ulicach pojawiło się 35 wolontariuszy kwestujących i ponad 100 wolontariuszy bez puszek, rozlokowanych w placówkach ochrony zdrowia oraz firmach na terenie całego miasta, a także w sali wykładowej nr 4 budynku Wydziału Farmaceutycznego UMW, gdzie mieścił się uczelniany sztab WOŚP. Równolegle w Galerii Dominikańskiej odbywała się tegoroczna edycja białej niedzieli. Odwiedzający mogli bezpłatnie porozmawiać o profilaktyce, zmierzyć podstawowe parametry życiowe, nauczyć się technik badania oraz pierwszej pomocy przy stoiskach, które przygotowały organizacje studenckie z UMW.

Łącznie ze wszystkich skarbon uzyskano kwotę ponad 36 tys. zł. Dzięki możliwości wpłacania datków poprzez eSkarbonkę sztab zebrał kolejne 12 tys. zł. Z kolei aukcje UMW dla WOŚP osiągnęły wartość ponad 32 tys. zł.

Licytacje przygotowane przez sztab WOŚP przy UMW trwały przez wiele dni. Wśród atrakcji warto wymienić m.in. kurs laparoskopowy z prof. Dariuszem Patkowskim, warsztaty kuchni azjatyckiej z prof. Andrzejem Hendrichem oraz trening biegowy z dr. hab. Tomaszem Zatońskim, prof. UMW.

W sobotę 29 stycznia specjaliści z USK udzielali pacjentom porad i konsultacji. Trzydziesty finał WOŚP poświęcony był okulistyce dziecięcej (hasło przewodnie: „Przejrzyj na oczy”), ale do akcji WOŚP włączyli się także lekarze innych specjalności pediatrycznych, m.in. laryngolodzy, chirurdzy, urolodzy, endokrynolodzy, gastroenterolodzy, psychiatry dziecięcy, studenci stomatologii, neonatolodzy i nefrolodzy z USK we Wrocławiu.

Magna Charta Universitatum – nie tylko wolność badań

Agata Strządała

Pojęcie uniwersytetu wywodzi się z łacińskiego słowa *universitas*, które oznacza samorządną wspólnotę studentów i wykładowców. Choć instytucje wyspecjalizowane w edukacji wyższej i prowadzeniu badań istniały znacznie wcześniej, choćby szkoła medyczna w Salerno, tradycyjnie Uniwersytet Boloński uznaje się za najstarszy, ponieważ jako pierwszy (w 1088 r.) posłużył się nazwą uniwersytetu.

Bolonia, pomna swego chwalebnego dziedzictwa, nie ustaje w wysiłkach, aby utrzymać, propagować, ale i rozwijać ideę uniwersytetu. Jedną z fundamentalnych zasad akademickich, czyli wolność badań, wywodzi się z przywileju *Privilegium Scholasticum* wydanego w XII w. przez Fryderyka I Barbarossę, który gwarantował swobodę podróżowania w celach edukacyjnych. Istotnym aspektem działalności uniwersytetów była także ich przynajmniej częściowa autonomia wobec władz państwowych i możliwość samostanowienia. W 900. rocznicę utworzenia Uniwersytetu Bolońskiego postanowiono odnowić te podstawowe wartości uniwersyteckie, podpisując Magna Charta Universitatum, w czym uczestniczyło 388 uniwersytetów. Obecnie sygnatariuszami jest ponad 800 uniwersytetów z całego świata.

Ostatnie lata przyniosły wiele niepokojów społecznych i politycznych, konfliktów zbrojnych, rosnących różnic społecznych, nasze życie codzienne naznaczyły pandemia, kryzys gospodarczy i coraz groźniejsze następstwa zmian klimatycznych. Nie bez znaczenia dla funkcjonowania nie tylko uniwersytetów, ale i całych społeczeństw jest rozpowszechnianie się fake newsów, kampanii antyszczepionkowych oraz chaosu informacyjnego czy infodemii. Tym bardziej nasila się więc potrzeba racjonalności, zrównoważonego rozwoju i uznawania wartości etycznych. W związku z tym 12 marca 2020 r. sformułowano deklarację Magna Charta Universitatum na nowo, rozszerzając ją o misję uniwersytetów we współczesnym świecie.

Autonomia i wolność badań pozostają kluczowymi wartościami, jednak uzupełniono je o zasadę odpowiedzialności społecznej, tolerancji i społecznej różnorodności. Uniwersytety nie są wyłącznie szkołami zawodowymi przyuczającymi do wyspecjalizowanych, dobrze płatnych zawodów. Pełnią bowiem aktywną rolę w społeczeństwie, wyznaczając trendy i określając standardy zachowań.

Strzeżenie wolności badań jest zawsze aktualne, jednak najważniejsze pytania dotyczą tego, komu i czemu te badania służą. Czy są prowadzone w sposób zgodny z wartościami etycznymi? Jaki efekt wywołają w dłuższej perspektywie czasu w naszych wspólnotach lokalnych, społeczeństwie, krajach sąsiednich czy wszędzie na świecie? Czy relacje między pracownikami a studentami opierają się na życzliwej współpracy i przyjaznym dzieleniu się wiedzą oraz doświadczeniem?

UMW również włączył się w tę inicjatywę, podpisując we wrześniu 2022 r. Magna Charta Universitatum. Wartości w niej zawarte nie są nowe ani nie są nieznane naszej wspólnotie akademickiej. Wiele naszych akcji od dawna

doskonale wpisuje się w jej idee, przeciwdziałamy wszelkim formom dyskryminacji, organizujemy szkolenia z zakresu świadomości potrzeb osób z niepełnosprawnościami, stajemy się „zieloną uczelnią”, aktywnie włączyliśmy się w działania pomocowe dla osób dotkniętych wojną w Ukrainie, prowadzimy działalność popularyzatorską – nie sposób wymienić w tym miejscu wszystkich inicjatyw.

Czy jednak oznacza to, że nic już nie mamy do zrobienia lub zaoferowania? Oczywiście, że nie, realizacja wartości jest raczej procesem niż stanem.

Magna Charta Universitatum 2020

Preambuła

Magna Charta Universitatum, będąca deklaracją i potwierdzeniem podstawowych zasad, na których powinna opierać się misja uniwersytetów, została podpisana w 1988 r. z okazji 900-letniej rocznicy założenia Uniwersytetu Bolońskiego. Pierwszą zasadą stanowiła niezależność – badania i kształcenie muszą być intelektualnie i moralnie wolne od wszelkich wpływów politycznych i interesów ekonomicznych. Druga zasada zakładała, że kształcenie i badania powinny być nierozłączne, a studenci zaangażowani w poszukiwanie wiedzy i pełniejszego zrozumienia. Trzecia zasada określała uniwersytet jako miejsce swobodnych dociekań i debaty, wyróżniające się otwartością na dialog i odrzucające wszelkie przejawy nietolerancji.

W Magna Charta Universitatum uznano, że uniwersytety stojące na straży tych zasad mogą przybierać różne formy pod wpływem oddziaływania kombinacji czynników kulturowych, geograficznych i historycznych. Mimo że dokument ten był efektem konkretnego etapu rozwoju Europy, przewidywał powstanie zintegrowanego świata, w którym wiedza i wpływy powinny przekraczać granice kulturowe w dążeniu do zrozumienia między ludźmi.

Od tego czasu świat stał się wewnętrznie powiązany w sposób trudny do wyobrażenia w momencie opracowywania pierwotnej deklaracji. Uniwersytety rozprzestrzeniły się na całym świecie, znacząco zwiększając swoją różnorodność, a także zasięg i misję. W skali globalnej wzrosła liczba i zróżnicowanie studentów pragnących zdobyć wykształcenie wyższe oraz rozszerzył się zakres powodów, dla których studiują, a także zwiększyły oczekiwania ich rodzin i społeczności. Ogromnie wzrosła liczba publikacji, podczas gdy zaufanie do środowisk akademickich osłabiło się wskutek jego utraty do wiedzy specjalistycznej. Wraz z rozwojem nowych technologii szybko zmieniają się sposoby uczenia się, nauczania i prowadzenia badań; uniwersytety zarówno przewodzą tym zmianom, jak i na nie reagują.

Pomimo tych zmian szkolnictwo wyższe wciąż wykazuje potencjał bycia pozytywnym czynnikiem zmian i transformacji społecznej. Zasady określone w Magna Charta Universitatum są tak samo aktualne dzisiaj, jak i w 1988 r. i stanowią niezbędny warunek wstępny dla rozwoju ludzkości poprzez dociekania, analizy i rozsądne działania. Zasadnicze zmiany, o których mowa powyżej, wymagają od globalnej społeczności akademickiej określenia zakresu odpowiedzialności i zobowiązań, które, jak zgodnie twierdzą sygnatariusze, są niezbędne dla uniwersytetów z całego świata w XXI w. To właśnie dlatego powstała nowa deklaracja.

Zasady, wartości i obowiązki

Uniwersytety uznają swój obowiązek angażowania się w aspiracje i wyzwania świata oraz społeczności, którym służą, oraz odpowiedzi na nie, aby przynosić korzyści ludzkości i przyczyniać się do zrównoważonego rozwoju.

Autonomia intelektualna i moralna stanowi cechę charakterystyczną każdego uniwersytetu i warunek wstępny wypełniania jego powinności wobec społeczeństwa. Niezależność ta musi być uznawana i chroniona przez rządy i ogół społeczeństwa, a także stanowczo broniąca przez same instytucje.

Aby wykorzystać swój potencjał, uniwersytety potrzebują rzetelnej umowy społecznej ze społeczeństwem obywatelskim, wspierającej dążenie do jak najwyższej jakości pracy akademickiej przy pełnym poszanowaniu autonomii instytucjonalnej.

Tworząc i rozpowszechniając wiedzę, uniwersytety kwestionują dogmaty i przyjęte doktryny oraz zachęcają wszystkich studentów i uczonych do krytycznego myślenia. Wolność akademicka jest ich siłą napędową, a otwarte dociekania i dialog strawą.

Uniwersytety przyjmują na siebie obowiązek nauczania i prowadzenia badań w sposób etyczny i uczciwy w celu uzyskiwania wiarygodnych i powszechnie dostępnych wyników.

Uniwersytety pełnią funkcję obywatelską i są za nią odpowiedzialne. Są częścią globalnych, kolegialnych sieci naukowych dociekań i nauki, wykorzystując wspólne zasoby wiedzy i przyczyniając się do ich dalszego rozwoju. Są również osadzone w kulturach lokalnych i mają zasadnicze znaczenie dla ich przyszłości i rozwoju. Pomimo zanurzenia w wydarzeniach o zasięgu globalnym i powiązań z nimi uniwersytety w pełni angażują się i przyjmują przewodnie role w społecznościach i ekosystemach lokalnych.

Instytucje te są wolnymi od dyskryminacji przestrzeniami charakteryzującymi się tolerancją i szacunkiem, w których rozkwita różnorodność perspektyw i dominuje integracja opierająca się na zasadach równości i sprawiedliwości. Zobowiązują się zatem do promowania równości i sprawiedliwości we wszystkich aspektach życia akademickiego, w tym w zakresie praktyk przyjmowania, zatrudniania i przyznawania awansów.

Edukacja jest prawem człowieka, dobrem publicznym i powinna być dostępna dla wszystkich. Uniwersytety uznają, że nauka jest procesem trwającym całe życie, a edukacja wyższa jest jedną z części tego ciągłego procesu. W ramach tej jednej części uniwersytety służą różnym osobom uczącym się na wszystkich etapach życia.

Uniwersytety uznają, że jednostki i społeczności, często z powodu niesprawiedliwych okoliczności, mają problemy z dostępem do szkolnictwa wyższego lub z wywieraniem wpływu na tryby studiów i kwestie związane ze studiami akademickimi. Aby umożliwić powszechne wykorzystanie potencjału ludzkiego, uniwersytety świadomie poszukują sposobów przyjmowania i angażowania zróżnicowanych głosów i perspektyw.

Podpisując Magna Charta Universitatum 2020, uniwersytety deklarują swoje zobowiązanie do przestrzegania pierwotnej deklaracji oraz do przestrzegania i promowania zasad, wartości i obowiązków określonych powyżej w celu wzmocnienia roli uniwersytetów w ochronie planety i promowaniu zdrowia, dobrobytu i oświecenia na całym świecie.

Zatwierdzono przez Radę Prezesów
w dniu 12 marca 2020 r.

Zespół ds. równego traktowania

RAPORT
Społeczna
Odpowiedzialność
Uczelni

Zakres działań zespołu w dużej mierze wyznacza *Plan Równości Płci dla UMW* i wskazane w nim zadania. Przeprowadzone były kampanie informacyjne dotyczące obowiązującej na UMW procedury zapobiegania działaniom niepożądanym. Wszyscy studenci rozpoczynający naukę na naszej uczelni w roku akademickim 2023/2024 zostali obowiązkowo przeszkoleni w zakresie równego traktowania, dyskryminacji i molestowania.

Nie tylko gwałt – kampania studentów UMW

Studenci z SKN Medycyny Sądowej UMW w ramach obchodzonego w maju miesiąca świadomości przemocy seksualnej zorganizowali kampanię „Nie tylko gwałt”. Poprzez webinaria i wydarzenia prowadzone przez specjalistów z dziedziny prawa, medycyny sądowej oraz psychologii uświadamiali, że przestępstwa seksualne to nie tylko gwałt.

Otwarte dla wszystkich spotkania prowadzili eksperci. Studenci zwracali uwagę, że przemoc seksualna to niezwykle ważny i delikatny temat, wskazywali, że zatrważające są statystyki, z których wynika, że co trzecia nastolatka ma za sobą obciążające doświadczenie seksualne, a co dziesiąta została wykorzystana seksualnie. Co druga studentka w Polsce doświadczyła molestowania seksualnego (niechcianego dotykania, przytulania, klepania), a co czwarta kobieta w Polsce została pokrzywdzona w wyniku gwałtu.

– W ramach kampanii edukowaliśmy uczestników o tym, jak wiele zdarzeń zaliczanych jest do przestępstw seksualnych, zachęcić ich

do stawiania komfortowych dla nich granic oraz zapewnić, że te granice powinny zostać uszanowane; zachęcić do poszukiwania pomocy oraz zgłaszania aktów przemocy i przestępstw – mówiła Wiktoria Filipowska, studentka, organizatorka wydarzenia. – Liczymy na to, że po naszej kampanii z uczestnikami zostaną trzy terminy: świadomość (tego, jakie czyny są przestępstwem/przemocą), zgoda (muszą ją udzielić wszystkie osoby zaangażowane w czynność seksualną) oraz granice („twoje” oraz „moje” uznanie i szanowanie granic drugiej strony, a także świadomość tego, że każdy ma prawo do stawiania granic tam, gdzie uzna je za najbardziej komfortowe). Mamy również nadzieję obalić wiele mitów dotyczących przestępstw seksualnych i przyczynić się do spadku aktów wtórnej wiktymizacji – podkreślała.

– Studenci UMW z racji tematyki studiów mierzą się z wieloma trudnymi zagadnieniami. Kwestia przestępstw seksualnych i ich skutków dla poszkodowanych jest jednym z nich. To niezwykle cenne, że potrzeba rozmowy na ten temat, jego analizy pod różnymi aspektami, od prawnych po psychologiczne, pochodzi od samych studentów. W obliczu drastycznych informacji napływających każdego dnia z objętej wojną Ukrainy jest to szczególnie ważne – zwraca uwagę pełnomocniczka rektora ds. równego traktowania na UMW Monika Maziak. – Wykłady wpisują się w realizowany na uczelni plan równości płci. Pokazują, że jest to żywy dokument, wynikający z realnych potrzeb naszej społeczności.

Blżej młodzieży

Współpraca UMW z dolnośląskimi szkołami średnimi ma wielowymiarowe znaczenie. Z jednej strony ma zachęcić uczniów do planowania przyszłości związanej z zawodami medycznymi, a z drugiej to także zarażanie pasją do nauki i pokazanie młodym ludziom, jak bardzo ciekawa jest medycyna i jak fascynujące może być ratowanie ludzkiego zdrowia i życia.

Liceum Ogólnokształcące nr VII we Wrocławiu

We wrześniu 2022 r. UMW po raz drugi objął patronatem jedną z klas Liceum Ogólnokształcącego nr VII im. K.K. Baczyńskiego we Wrocławiu – szkołę, która od lat ma zasłużoną opinię najlepiej przygotowującej do matury pod kątem podjęcia studiów medycznych. Statystyki to potwierdzają – absolwenci popularnej „siódemki” stanowią największą część społeczności studentów UMW. Uczniowie obecnej klasy 1C o profilu biologiczno-chemicznym przez następne cztery lata będą poszerzać w sposób praktyczny swoją wiedzę podczas zajęć na naszej uczelni.

W 2022 r. zostały przeprowadzone trzy spotkania. Podczas pierwszej wizyty odbyła się

prezentacja o warunkach rekrutacji oraz uczelni i kierunkach studiów. Młodzież spotkała się również z mgr Łukaszem Małeckim – inspektorem BHP oraz uczestniczyła w grze miejskiej Kliniki Quest. W ramach drugiego spotkania, przeprowadzonego przez Zakład Chemii i Immunochemii, odbył się wykład pt.: *Acydymetryczne oznaczanie zasady sodowej mianowanym roztworem kwasu solnego i analiza obecności wybranego kationu w roztworze* oraz ćwiczenia praktyczne. Ostatnie spotkanie w ub.r. zorganizował Zakład Histologii i Embriologii, który przeprowadził zajęcia praktyczne poświęcone budowie komórki i jej interakcji z otoczeniem przez błonę komórkową, a spotkanie zakończył Prorektor ds. Nauki prof. dr hab. Piotr Dzięgiel, który wygłosił wykład na temat nowotworów.

Liceum Ogólnokształcące nr I w Oleśnicy

W listopadzie 2022 r. UMW podpisał porozumienie o współpracy z kolejną szkołą – Liceum Ogólnokształcącym nr I w Oleśnicy. W ramach tego działania koordynator ze strony Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu dr Paweł Gawłowski zobowiązał się do cyklicznej organizacji zajęć dla uczniów jednej z klas.

W związku z rozpoczęciem współpracy w grudniu LO nr I w Oleśnicy odwiedził również pracownik Biura Rekrutacji i Badania Losów Absolwentów, który przeprowadził prezentację dotyczącą zasad rekrutacji oraz uczelni i kierunków studiów.

Podczas pierwszego spotkania, już na terenie uczelni, zostało zorganizowane szkolenie „Stop the Bleed”, którego program dotyczył postępowania z masywnym krwawieniem zagrażającym życiu. Uczniowie mogli przećwiczyć użycie opasek uciskowych oraz opatrunków zgodnych z aktualnymi wytycznymi Europejskiej Rady Resuscytacji i z Tactical Combat Casualty Care. Ponadto licealiści zwiedzili Centrum Symulacji Medycznej.

Licea Ogólnokształcące nr VIII, IX, XIV we Wrocławiu

W związku z rozwojem współpracy z otoczeniem pracownik Biura Rekrutacji i Badania Losów Absolwentów nawiązał współpracę z LO nr VIII, IX oraz XIV, w ramach której będą organizowane zajęcia dla uczniów. W planach na kolejny rok jest podpisanie oficjalnego porozumienia ze szkołami.

Uczniowie uczestniczyli w licznych spotkaniach, wysłuchali ciekawych wykładów, poznali warunki rekrutacji na UMW, wzięli udział w grze miejskiej i zwiedzali ciekawe miejsca na uczelni. Na UMW zapraszani byli także młodzi ludzie z innych szkół: LO nr II w Opolu, LO nr II w Lubinie, Liceum Służb Mundurowych we Wrocławiu, LO nr I w Oleśnicy (klasa inna niż patronacka).

Poza zajęciami na terenie uczelni została ponownie nawiązana współpraca z Muzeum Farmacji UMW, gdzie w listopadzie oraz grudniu 2022 r. odbyły się lekcje muzealne dotyczące historii farmacji dla uczniów dolnośląskich szkół średnich.

Oprócz współpracy ze szkołami w ramach promocji kierunków studiów oraz samego UMW pracownicy Biura Rekrutacji i Badania Losów Absolwentów wzięli udział w targach edukacyjnych we Wrocławiu, Gliwicach, Poznaniu, a także w Nowym Jorku i Barcelonie.

Ponadto, aby rozwijać i wzmacniać współpracę z otoczeniem, zostały wysłane foldery promocyjne do wszystkich szkół we Wrocławiu z prośbą o ich dystrybucję wśród potencjalnych kandydatów. Uwzględnieni zostali również laureaci i finaliści olimpiad przedmiotowych, do których także trafiły materiały promocyjne o uczelni.

Zaangażowanie w Dolnośląski Festiwal Nauki rodzi się z pasji

RAPORT
Społeczna
Odpowiedzialność
Uczelni

Wykładowcy, doktoranci i studenci studentów kół naukowych UMW przygotowali 138 wydarzeń podczas ubiegłorocznej edycji Dolnośląskiego Festiwalu Nauki (DFN) w dniach 15–21 września 2022 r. Wśród nich 56 wydarzeń miało charakter laboratoryjno-warsztatowy, 27 zorganizowano zdalnie, 11 w formie interaktywnych pokazów w szkołach, a poza tym wyświetlono 7 filmów, ogłoszono 63 wykłady oraz zorganizowano grę miejską.

Ta popularnonaukowa impreza, która cieszy się zasłużoną renomą i niezmiennym zainteresowaniem uczestników w każdym wieku, organizowana jest od 1998 r. UMW angażuje się w nią od początku. Sercem festiwalu są popularnonaukowe wykłady, prezentacje, warsztaty i inne interaktywne metody przekazu rzetelnej naukowej wiedzy w przystępnej formie.

– Stawiamy na różnorodność, aby każdy mógł znaleźć coś ciekawego dla siebie – mówiła dr hab. Maria Wesołowska, koordynator uczelniany UMW ds. Dolnośląskiego Festiwalu Nauki. – W naszych dziedzinach fascynujących tematów nie brakuje, wiele z nich można też przełożyć na język zrozumiały dla odbiorców w różnych grupach wiekowych.

Uczestnicy festiwalu mieli okazję poznać tajemnice ludzkiego ciała ukryte w Muzeum Anatomii. Podczas zwiedzania znaleźli odpowiedzi na pytania m.in.: z ilu kości składa się człowiek, jak wygląda ludzkie serce, czy kończyna górna oznacza to samo, co słowo „ręka” i jak działają zmysły. *Pokaż kotku, co masz w środku – z miłości do serca* to tytuł zajęć skierowanych do uczniów klas 4–8 szkoły podstawowej. Uczniowie dowiedzieli się, dlaczego sprawy sercowe nie muszą być dla nich zagadką, na czym właściwie polega jego praca i w jaki sposób można mu pomóc, aby służyło nam jak najdłużej. Edukacyjny walor prezentacji multimedialnej na temat pasożytów, bogatej w zdjęcia i połączonej z obserwacjami mikroskopowymi, docenili jej odbiorcy. Wykładowcy UMW obalili też wiele mitów, np. na temat odżywiania. Miłośników kryminałów zainteresowało zdemaskowanie przekłamań dotyczących pracy medyków sądowych w serialach i filmach kryminalnych. W prezentacji *Hollywoodzka medycyna sądowa* specjaliści wyjaśnili na konkretnych przykładach, jak naprawdę wygląda praca medyka sądowego podczas śledztwa. Podobne kwestie poruszył wykład *Czy telewizja kłamie? Najczęstsze absurdy medyczno-sądowe prezentowane*

w mediach. W jego trakcie przedstawiono popularne wypaczenia i absurdy dotyczące zagadnień związanych z medycyną sądową oraz współpracą lekarza z wymiarem sprawiedliwości w filmach i serialach, ale też programach informacyjnych obecnych w telewizji, radiu i Internecie.

To tylko kilka z przykładów wydarzeń organizowanych przez UMW na DFN – nie sposób wymienić ich wszystkich.

– Dzieci są najwdzięczniejszymi odbiorcami, ponieważ mają otwarte umysły i naturalną ciekawość świata. Korzyści są obopólne – udział w takim masowym wydarzeniu jest także cenną lekcją dla nas, naukowców. Wciąż się uczymy, jak nie zamykać się w hermetycznym kręgu, jakiego języka używać, jak budować atrakcyjny przekaz, by dotrzeć ze swoją wiedzą do szerszego grona niż koledzy po fachu i studenci.

Zaangażowanie UMW w DFN wpisuje się w ideę społecznej odpowiedzialności uczelni, ale przede wszystkim rodzi się z pasji.

Ukoronowaniem ubiegłorocznej wrocławskiej edycji DFN na UMW była wystawa fotografii Tomasza Walowa *25-lecie DFN na Uniwersytecie Medycznym we Wrocławiu*. Fotograf naszej uczelni dokumentował wydarzenia festiwalu od kilkunastu lat. Spośród tysięcy zdjęć udało się wybrać te najbardziej oddające ducha imprezy, a nie było to łatwe.

Wernisaż ekspozycji, zorganizowany 22 września w holu biblioteki UMW, był okazją do podziękowań i uhonorowania osób zaangażowanych w działania festiwalowe ze strony uczelni. Wzruszenia nie ukrywał prof. Piotr Dzięgiel, Prorektor ds. Nauki UMW, wspominając swój pierwszy kontakt z DFN w czasie, gdy był jeszcze adiunktem.

– DFN jest rzeczą niebywałą dla uczelni, miasta i całej społeczności – powiedział prof. Piotr Dzięgiel. – To dowód, że nauka nie zna gra-

nic, można się nią fascynować od dzieciństwa do wieku podeszłego. Jest czymś, co łączy pokolenia. Przysłowie „Czym skorupka za młodu...” ma głęboki sens. Na podstawie własnych doświadczeń jestem przekonany, że wszczepianie pasji naukowej od najmłodszych lat procentuje w przyszłości.

Doktor hab. inż. Agnieszka Orkusz, prof. Uniwersytetu Ekonomicznego, zastępca środowiskowego koordynatora DFN, podkreśliła zasługi UMW dla festiwalu.

– Podczas środowiskowej inauguracji tegorocznej edycji nagrodzono dr. Zygmunta Domagałę i całą Katedrę Medycyny Sądowej UMW, której pracownicy przyciągają całe rzesze zainteresowanych – przypomniała.

Doktor hab. Maria Wesołowska, koordynator uczelniany UMW ds. DFN podziękowała prof. dr. hab. Tadeuszowi Doboszowi – pierwszemu koordynatorowi festiwalu – oraz swojemu poprzednikowi dr. Zygmuntovi Domagale za wieloletnie zaangażowanie w organizację tego wydarzenia.

– Festiwal Nauki jest wydarzeniem wyjątkowym, bowiem opiera się na wolontariacie pracowników naukowych, doktorantów, studentów, którzy dzielą się swoimi fascynacjami i zapraszają na spotkania z nauką. DFN jest takim fenomenem, ponieważ jest przystępny i dostępny dla każdej grupy wiekowej – powiedziała dr hab. Maria Wesołowska podczas wernisażu.

Edukacja od malucha do seniora

RAPORT
Społeczna
Odpowiedzialność
Uczelni

Oddziaływanie na otoczenie poprzez edukację to jeden z celów Strategii UMW. Realizujemy go w różnorodny sposób – zarówno poprzez własne inicjatywy, jak i aktywny udział w wydarzeniach organizowanych we Wrocławiu i na Dolnym Śląsku. Spektrum adresatów naszych działań edukacyjnych jest szerokie. Najmłodszy z nich to przedszkolaki, dla których pracownicy UMW przygotowują zajęcia np. w ramach Uniwersytetu Dzieci (UD), najstarsi to seniorzy, zwłaszcza słuchacze naszego Uniwersytetu Trzeciego Wieku (UTW). Tematyka dotyczy przede wszystkim zdrowia w wielu jego aspektach.

Atrakcje dla dzieci

Po dwuletniej przerwie spowodowanej pandemią w 2022 r. UD wznowił zajęcia stacjonarne na uczelniach, m.in. na UMW. Od 15 lat UD pokazuje, że nauka może być fascynującą przygodą. We współpracy z ekspertami odpowiada na dziecięce pytania oraz pozwala najmłodszym wcielić się w naukowców, a więc eksperymentować i samodzielnie wyciągać wnioski. W blokach tematycznych, adresowanych do studentów w różnych grupach wiekowych (6–16 lat), nie mogło zabraknąć dawki wiedzy

o tajemnicach ludzkiego ciała. Odkryli je w trakcie zimowego semestru naukowcy z UMW.

Innym przykładem edukacyjnej aktywności adresowanej do dzieci i młodzieży jest działalność dr. Mateusza Dąsala ze Studium Nauk Humanistycznych i Społecznych UMW. Przez cały 2022 r. prowadził prelekcje naukowe we współpracy z Nowymi Horyzontami Edukacji Filmowej dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Dotyczyły one misji i wizji Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu w powiązaniu ze współczesną sztuką filmową. Ich tematyka była szeroka: propagowanie zdrowego trybu życia, prawidłowych nawyków i postaw zdrowotnych, profilaktyki zagrożeń zdrowotnych i społecznych, higieny fizycznej i psychicznej, a celem – zwiększenie świadomości i promocja postaw prozdrowotnych wśród dzieci i młodzieży. Dzięki wykorzystaniu materii sztuki filmowej oraz atrakcyjnym wizualnie i treściowo prelekcjom, a także zgodnie z informacją zwrotną pozyskaną od nauczycieli biorących udział w projekcie można mówić przynajmniej o zwiększeniu świadomości na temat zagrożeń, sposobów prewencji oraz niebagatelizowaniu spraw związanych z zagrożeniami zdrowotnymi i z zakresu patologii społecznej.

Świadomość zdrowotna dla każdego

W 2022 r. kontynuowany był edukacyjny projekt „Kierunek Zdrowie”. Jest to cykl bezpłatnych webinarów organizowanych przez Wydział Nauk o Zdrowiu UMW. Pomysłodawcą projektu jest Dziekan WNoZ dr hab. Anna Kołcz, a koordynatorem dr Paweł Gawłowski. W webinarach specjaliści z różnych dziedzin w przystępny sposób poruszają tematy ważne dla odbiorcy.

Wydarzenia mają budować i podnosić świadomość zdrowotną uczestników. Wartością dodaną jest możliwość interakcji uczestników z zaproszonym gościem na żywo poprzez chat. Wszystkie nagrania są archiwizowane. Można uzyskać do nich bezpłatny dostęp na oficjalnym kanale YouTube UMW oraz oficjalnym profilu FB „Kierunek Zdrowie”. Do projektu zaproszono również studentów kierunku zdrowie publiczne UMW. Liczba aktywnych uczestników

spotkań oraz osób wyświetlających nagrania wskazuje na ciągły rozwój i dalszą potrzebę organizowania kolejnych wydarzeń.

„Co wiemy o AIDS?” – to przykład jednego z takich spotkań zorganizowanych w 2022 r. i poruszających niezwykle ważny społecznie i aktualny problem. Tylko do końca października 2022 r. wykryto w Polsce 1910 nowych zakażeń HIV. Tak alarmujących statystyk jeszcze nie było i jest to rekordowy rok pod względem liczby zakażeń. Podczas webinaru gościliśmy dr. Bartosza Szeleę z Katedry i Kliniki Chorób Zakaźnych, Chorób Wątroby i Nabytych Niedoborów Odpornościowych. Jest on specjalistą chorób zakaźnych z Wrocławskiego Centrum Zdrowia SPZOZ, współpracownikiem Krajowego Centrum ds. AIDS w zakresie opracowania i wdrażania zaleceń obowiązujących w diagnostyce przesiewowej zakażenia HIV oraz gospodarki lekami antyretrowirusowymi, lekarzem, który przyczynił się do wdrożenia we Wrocławiu stosowania iniekcyjnej terapii antyretrowirusowej dla osób żyjących z HIV. Podczas spotkania uczestnicy rozmawiali o zakażeniu HIV i o innych chorobach przenoszonych drogą płciową – jakie sytuacje wiążą się z wysokim ryzykiem. Dowiedzieli się, jak zmienia się życie osoby, która jest leczona antyretrowirusowo i jakie są postępy w tego rodzaju leczeniu. Poruszono też temat PrEP, czyli profilaktyki przedekspozycyjnej zakażenia HIV, która według badań cechuje się wysoką skutecznością, gdy jest stosowana zgodnie z wytycznymi.

WNoZ współpracuje ponadto z Wrocławskim Centrum Rozwoju Społecznego – przedmiotem współpracy jest realizacja działań o charakterze informacyjno-edukacyjnym na rzecz mieszkańców Wrocławia w zakresie pierwszej pomocy, czyli projektu kampanii edukacyjnej pn. „Wrocławska Akademia Pierwszej Pomocy”.

Aktywny trzeci wiek

Podobnie jak wszyscy inni studenci UMW, także słuchacze UTW wrócili do zajęć stacjonarnych. W nowym roku akademickim 2022/2023 mogą nie tylko sami zdobywać wiedzę, ale i... uczestniczyć w nauczaniu studentów, a przy okazji w ciekawej rozrywce. Dziekan Wydziału Lekarskiego prof. dr hab. Andrzej Hendrich złożył im propozycję udziału w standaryzowanym egzaminie OSCE (ang. *objective structured clinical examination*), który zdają studenci VI roku kierunku lekarskiego.

– Średnia wieku naszych słuchaczy to 66 lat – mówi Danuta Wiśniewska z biura pełnomocnika rektora ds. UTW. – Dominują kobiety, ale z roku na rok studiowaniem jest zainteresowanych coraz więcej panów. Mamy też kilka małżeństw, a wśród nich takie, które kontynuują naukę z poprzednich lat, co wyjątkowo nas cieszy.

Inauguracja roku akademickiego 2022/2023 na UTW odbyła się zgodnie z tradycyjnym uczelnianym ceremoniałem. Słuchacze UTW odebrali także legitymacje studenckie, bo – jak zapewniła Prorektor ds. Studentów i Dydaktyki prof. dr hab. Agnieszka Piwowar – są częścią społeczności akademickiej. W tym roku akademickim dodatkowo podkreślał to udział ich reprezentantki w immatrykulacji studentów UMW podczas inauguracji roku akademickiego 5 października w Auli Leopoldina.

„Wiedza radością, ozdobą, pociechą – wzbogacanie oferty edukacyjnej dla słuchaczy UTW przy Uniwersytecie Medycznym we Wrocławiu” – to tytuł projektu autorstwa dr Żanetty Kaczmarek adresowanego do tej grupy słuchaczy. Jego celem jest aktywizacja osób starszych poprzez rozwijanie ich zainteresowań, usprawnianie funkcji poznawczych i ruchowych. Kolejnym przykładem jest wykład dr Magdaleny Kazimierskiej-Zajac na UTW pt. *Zaburzenia mowy w kontekście różnych schorzeń*. Celem wykładu

było przedstawienie wskazówek ułatwiających komunikację z seniorami z różnymi schorzeniami, a także pokazanie, co zmienia się w mowie w wyniku fizjologicznego procesu starzenia. Uczestnicy wykładu dowiedzieli się, w jaki sposób mowa zmienia się z wiekiem, co jest typowe dla starzenia fizjologicznego, a także jaka może być mowa, gdy zaburzenia mowy współwystępują z chorobą. Przedstawione zostały najważniejsze wskazówki dotyczące tego, jak organizować wypowiedź (jak głośno mówić, jak budować zdania, jakie pojęcia stosować, zwrócenie uwagi na otoczenie, w jakim powinna odbywać się rozmowa oraz na komunikaty niewerbalne). Ponieważ czasem uczestnicy UTW są również opiekunami starszych seniorów czy seniorów z różnymi schorzeniami, temat okazał się bardzo ważny i wzbudził duże zainteresowanie. Na prośbę uczestników prowadząca przygotowała materiały dotyczące m.in. komunikacji z osobami niedosłyszącymi, po udarach czy z demencją, które udostępniła po wykładzie.

O seniorach pomyśleli także studenci Wydziału Lekarskiego UMW, którzy w ramach fakultetu przeszkolili 20 seniorów, ucząc ich obsługi smartfonów, wyposażając w niezbędne kompetencje komunikacyjne po to, by zapobiec wykluczeniu cyfrowemu.

Jak zachować sprawność do późnego wieku? Na to pytanie znaleźli odpowiedź wrocławscy seniorzy, także mieszkańcy domów pomocy społecznej. Doktor Agnieszka Olchowska-Kotla z UMW jest członkiem zespołu realizującego projekt Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój dofinansowanego z Funduszy Europejskich pt. „Aktywność seniorów to ich sprawność i zdrowie”. W ramach tego projektu aktywnie uczestniczy w realizacji jednego z celów, tj. diagnozie, a następnie dostosowaniu proponowanych treści oraz ćwiczeń do potrzeb i umiejętności seniorów. Dodatkowo jest włączona w panel mający na celu poszerzenie wiedzy seniorów z zakresu profilaktyki zdrowia.

Szybka pomoc ratuje życie

RAPORT
Społeczna
Odpowiedzialność
Uczelni

W ramach projektu „akcja **AED**ukacyjna – UMED dla serca” w minionym roku została rozbudowana sieć zautomatyzowanych defibrylatorów zewnętrznych (ang. *automated external defibrillator* – AED) zgodnie z zaleceniami Europejskiej Rady Resuscytacji dotyczącymi powszechnego dostępu do tych urządzeń (ang. *public access defibrillation* – PAD).

Zostały one zamontowane we wszystkich lokalizacjach, gdzie toczy się życie studenckie i naukowe. Pozwala to wykonać pierwszą defibrylację w czasie poniżej 5 minut od wystąpienia nagłego zatrzymania krążenia. Ponadto zostały przygotowane specjalne tablice informacyjne, film instruktażowy, zakładka na stronie internetowej oraz broszura opisująca zasady użycia AED. Obecnie trwają prace nad stworzeniem koncepcji szkoleń świadomościowych pracowników i studentów w ww. obszarze. Należy również podkreślić, że publiczny dostęp do AED podnosi bezpieczeństwo np. mieszkańców Wrocławia, gości i innych osób przebywających w pobliżu budynków UMW. Koordynatorem projektu jest dr Paweł Gawłowski.

Swobodny dostęp do takich urządzeń ma kluczowe znaczenie w sytuacji, gdy u poszkodowanego dojdzie do nagłego zatrzymania

krążenia (NZK). Wówczas liczy się każda minuta, a zespół ratownictwa medycznego nie zawsze zdąży przyjechać na czas. Na UMW wiemy to, jak mało kto, dlatego nasza „akcja **AED**ukacyjna – UMED dla serca”, realizowana od czterech lat, wciąż się rozwija.

– Rocznie w Europie dochodzi do 350–700 tys. zgonów związanych z nagłym zatrzymaniem akcji serca – mówi dr Paweł Gawłowski, ratownik medyczny i pełnomocnik rektora UMW ds. realizacji programu „akcja **AED**ukacyjna – UMED dla serca”. – Co najmniej połowę tych osób można byłoby uratować, gdyby pomoc nadeszła we właściwym czasie. Najczęściej zatrzymanie krążenia następuje w wyniku migotania komór – nieprawidłowego rytmu, który można skutecznie leczyć. Warunkiem jest natychmiastowe wykonanie defibrylacji połączonej z prowadzeniem resuscytacji krążeniowo-oddechowej. Trzeba to zrobić jak najszybciej. Defibrylacja wykonana w czasie 3–5 minut od momentu zatrzymania krążenia zwiększa szanse na przeżycie o 50–70 proc. Jednocześnie każda minuta opóźnienia w wykonaniu pierwszej defibrylacji zmniejsza prawdopodobieństwo przeżycia do wypisu ze szpitala o 10–12 proc.

– Niestety, z własnego doświadczenia muszę przyznać, że wciąż wielu chorych trafiających do naszego ośrodka po NZK pomimo przywrócenia czynności serca przez zespoły ratownictwa medycznego ma bardzo złe rokowanie. Jedną z głównych przyczyn jest ciągle opóźnienie w podejmowaniu efektywnej resuscytacji przez świadków zdarzenia – podkreśla dr hab. Robert Zymliński z Kliniki Intensywnej Terapii Kardiologicznej (Instytut Chorób Serca UMW). – Dane statystyczne pokazują, że wskaźniki czynności resuscytacyjnych podejmowanych przez osoby postronne wynoszą średnio 58 proc. To bardzo zła wiadomość, ponieważ ponad 40 proc. chorych jest pozbawionych szansy na przeżycie lub jest narażonych na trwałe uszkodzenie mózgu w wyniku zatrzymania pracy serca.

W warunkach idealnych średni czas oczekiwania na przyjazd zespołu ratowniczego w mieście wynosi ok. 15 minut. W praktyce bywa on czasem dłuższy, a z każdą chwilą maleją przecież szanse na ratunek. I to jest właśnie ten moment, w którym rolę ratownika może odegrać każdy, nawet jeśli nie przeszedł podstawowego szkolenia z udzielania pierwszej pomocy. Wystarczy sięgnąć po defibrylator, uruchomić go i... postępować zgodnie z głosową instrukcją. AED podpowie krok po kroku, jaką czynność należy wykonać. Na elektrodach są oznaczone dokładne miejsca, w których należy je przykleić na klatkę piersiową poszkodowanego.

– Ważne, żeby defibrylator znajdował się w bliskiej odległości od miejsca zdarzenia i aby łatwo można było go znaleźć – dodaje dr Gawłowski. – Dlatego umieszczamy urządzenia w różnych lokalizacjach, tworząc sukcesywnie jak najszerszą sieć bezpieczeństwa. Budynki wyposażone w AED są oznaczone z zewnątrz, dodatkowe wyraźne i widoczne z daleka tablice informacyjne znajdują się w środku. Defibrylator bez trudu znajdzie nawet ktoś, kto nie zna topografii UMW.

Oprócz urządzenia AED w każdym zestawie znajduje się również apteczka pierwszej pomocy, która zawiera: nożyczki, jałową gazę, ręcznik papierowy, jednorazową maszynkę do golenia (elektrody trzeba umieścić na nieowłosionej klatce piersiowej), maseczkę do prowadzenia oddechów ratowniczych, rękawiczki jednorazowe, chusteczkę nasączoną środkiem dezynfekcyjnym, bandaż oraz koc termiczny.

Samo udostępnienie AED to jeszcze za mało, konieczne są dodatkowe działania. Ważnym celem projektu UMW jest to, by jak najwięcej osób umiało skorzystać z prostego urządzenia, od którego tak wiele zależy.

– Ze statystyk wiemy, że wykorzystanie automatycznych defibrylatorów zewnętrznych pozostaje w Europie na trudnym do zaakceptowania poziomie średnio 28 proc. – dodaje dr hab. Robert Zymliński. – Wskaźnik przeżycia do czasu wypisu ze szpitala po NZK wynosi średnio 8 proc. Oczywiście poprawa w tym zakresie wymaga inwestycji, edukacji, adaptacji rozwiązań systemowych. Dla przykładu w 80 proc. krajów europejskich stosuje się wspomaganie resuscytacji krążeniowo-oddechowej przez dyspozytora centrum ratunkowego. W 75 proc. krajów dostępne są rejestry AED ułatwiające dostęp do tych urządzeń. UMW w ramach projektu „akcja **AED**ukacyjna – UMED dla serca” przeprowadzi szkolenia z obsługi AED i udzielania pierwszej pomocy m.in. wśród pracowników administracji i studentów. Zwiększenie liczby urządzeń AED połączone z edukacją pozwoli na poprawę opieki nad chorymi w obszarze przedszpitalnym.

Urządzenia AED dostępne są w jednostkach UMW przy ul. Bartła (WNoZ), Parkowej (WNoZ), Chałubińskiego (CSM), Borowskiej (Wydział Farmacji i Analityki Medycznej – dwa AED), Krakowskiej (Wydział Lekarsko-Stomatologiczny), w rektoracie przy wyb. Pasteura 1, Studium

Wychowania Fizycznego i Sportu (ul. Wojciecha z Brudzewa), Centrum Naukowej Informacji Medycznej (ul. Marcinkowskiego) oraz Collegium Anatomicum.

Zajęcia z kwalifikowanej pierwszej pomocy dla studentów

Zgodnie z decyzją wojewody dolnośląskiego UMW został wpisany na listę podmiotów przeprowadzających szkolenia z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy (KPP). Decyzja podjęta przez Prorektora ds. Studentów i Dydaktyki prof. dr hab. Agnieszkę Piwowar oraz Dziekana Wydziału Nauk o Zdrowiu dr hab. Annę Kołcz pozwoliła na realizację kursu w ramach przedmiotu kwalifikowana pierwsza pomoc na kierunku ratownictwo medyczne. Przedmiot kończy się egzaminem przed komisją powołaną przez konsultanta wojewódzkiego w dziedzinie medycyny ratunkowej. Po zdaniu egzaminu student otrzymuje tytuł ratownika zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie kursu w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy. Umożliwia on studentom nabywanie doświadczenia zawodowego, np. podczas zabezpieczenia medycznego (patrol ratowniczy) jeszcze podczas toku studiów. Stawia to UMW w roli lidera innowacyjności w zakresie dydaktyki oraz współpracy z interesariuszami zewnętrznymi. Zyskują także absolwenci, których dodatkowe kwalifikacje są atrakcyjne dla pracodawców na obecnym rynku pracy.

Nauka na rzecz społeczeństwa

RAPORT
Społeczna
Odpowiedzialność
Uczelni

Jako sygnatariusze Deklaracji Społecznej Odpowiedzialności Uczelni zobowiązaliśmy się w niej m.in. do tego, by „podejmować badania naukowe i prace wdrożeniowe, które w ramach partnerstwa z innymi ośrodkami akademickimi z całego świata, sektorem przedsiębiorstw, administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi przyczyniać się mogą do rozwiązywania istotnych problemów społecznych”. Przedstawiamy kilka przykładów projektów naukowych, realizowanych w 2022 r.

SAPIENCE

Tytuł projektu: „Społeczny i psychologiczny długoterminowy wpływ autoimmunologicznego zapalenia mózgu z obecnością przeciwciał przeciwko receptorom NMDA”
Międzynarodowy projekt SAPIENCE finansowany z III konkursu JTC 2021 – European Joint Programme on Rare Diseases (EJP RD)
Pracami we Wrocławiu kieruje: prof. Donata Kurpas
Czas realizacji: 1.08.2022–31.07.2025

W ramach projektu zespół UMW zajmuje się analizą społecznych i psychologicznych czynni-

ków mających długoterminowy wpływ na autoimmunologiczne zapalenie mózgu z obecnością przeciwciał przeciwko receptorom NMDA.

Zapalenie mózgu związane z receptorem NMDA jest rzadką chorobą autoimmunologiczną o ciężkim przebiegu neurologicznym i objawach neuropsychiatrycznych (takich jak np. omamy czy drgawki). Większość pacjentów doświadcza długofalowych dysfunkcji poznawczych, psychologicznych i upośledzenia funkcji społecznych, które mają istotne konsekwencje dla samopoczucia pacjentów, ich aktywności zawodowej lub szkolnej – dotyczy to w szczególności pacjentów w młodym wieku (mediana wynosi 21 lat). Ponieważ choroba została odkryta niedawno (2007 r.), jej wpływ psychospołeczny nie był dostatecznie analizowany, a wynikające z niego konsekwencje dla pacjentów nie zostały określone.

Realizowane przez zespół prof. Donaty Kurpas badania mają na celu opracowanie wytycznych dotyczących opieki nad pacjentami z powyższą chorobą. Projekt jest pierwszym, który wypełnia lukę między oceną ustandaryzowaną a oceną indywidualną doświadczeń pacjenta w długoterminowej obserwacji pacjentów z autoimmunologicznym zapaleniem mózgu.

Projekt jest realizowany przez konsorcjum czterech partnerów. Koordynatorem projektu jest Charité (szpital prowadzony przez Uniwersytet Humboldtów w Berlinie i Wolny Uniwersytet Berliński), a pozostali partnerzy to: Fundació Clínic per a la Recerca Biomèdica (Barcelona, Hiszpania) i French Reference Center on Paraneoplastic Neurological Syndromes and Autoimmune Encephalitis, Hôpital Neurologique (Bron, Francja).

PICTURE

Tytuł projektu: „Badania zdrowia dzieci w wieku szkolnym (urodzonych w latach 2005–2013) oraz ich rodziców – PICTURE”

Projekt finansowany przez Gminę Wrocław
Kierownik: dr hab. Tomasz Zatoński, prof. UMW.
Czas realizacji II edycji: 1.04.2022–31.12.2025

W Polsce pomimo szybkiego rozwoju ekonomicznego i wielu zmian społeczno-ekonomicznych wciąż obserwuje się istotne różnice w zdrowiu i zachorowalności w porównaniu z krajami Europy Zachodniej. Celem projektu PICTURE jest przeprowadzenie oceny stanu zdrowia na podstawie badań kwestionariuszowych, antropometrycznych, medycznych i biochemicznych wśród dzieci w wieku 7–14 lat oraz ich rodziców. W projekcie ocenie są poddane wpływy zmian środowiskowych i społecznych na styl życia. Stan zdrowia mieszkańców Wrocławia jest

akcentowany w strategiach rozwoju miasta od wielu lat. Skuteczność działań populacyjnych w zdrowiu publicznym opiera się na dobrze zidentyfikowanych czynnikach ryzyka wystąpienia i przebiegu chorób. Doświadczenie pokazuje, że działania populacyjne mają największą skuteczność, gdy wystarczająco wcześniej promowane jest zachowanie odpowiedniego stylu życia, uświadamianie negatywnych konsekwencji złych nawyków. Ostatecznym celem projektu jest poszerzenie naszego rozumienia ważnych przyczyn zachorowalności i umieralności na terenie Dolnego Śląska oraz wskazanie przyczyn występujących różnic w zdrowiu populacji mieszkańców Wrocławia.

W dniu 16 maja 2022 r. poznaliśmy wyniki I edycji programu PICTURE – badań zdrowia dzieci w wieku szkolnym (7–14 lat) oraz ich opiekunów. W ciągu dwóch lat w ramach PICTURE przebadano 2050 mieszkańców Wrocławia. Wykonano kompleksowe badania laboratoryjne, biomedyczne, antropometryczne i ankietowe, dzięki którym wyciągnięto ważne wnioski i rekomendacje na przyszłość dotyczące zdrowia mieszkańców. Każdy z uczestników (dziecko i rodzic) miał wykonane badania laboratoryjne, takie jak morfologia krwi, stężenie glukozy, hemoglobina glikowana, poziom kreatyniny, lipidogram: cholesterol całkowity, stężenie elektrolitów: sód i potas oraz poziom hormonu TSH. Dodatkowo wykonane zostały badania: EKG, spirometria, pomiar ciśnienia tętniczego, badania antropometryczne z uwzględnieniem analizy składu masy ciała oraz badanie laryngologiczne i audiometryczne.

Dzięki programowi lekarze wykryli znaczne nieprawidłowości, o których badani wcześniej nie wiedzieli, a które wymagały zdecydowanie szybkiej interwencji, m.in.: osiem osób miało cukrzycę, 16 osób (w tym 12 dzieci) niedoczynność tarczycy, osiem osób zmagало się z nadciśnieniem tętniczym,

a 10 osób (w tym jedno dziecko) miało nieprawidłową morfologię z obrazem znacznej anemii, która wymagała szybkiej interwencji.

CRANIOIMPLANTS

Tytuł projektu: „Opracowanie zindywidualizowanych implantów biodegradowalnych do zabiegów rekonstrukcji kości”

Projekt realizowany w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014–2020, współfinansowanego przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), przez konsorcjum naukowo-przemysłowe: Syntplant sp. z o.o., Instytut Technologii Bezpieczeństwa „MORATEX”, Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu

Czas realizacji: 2.03.2020–31.12.2023

Celem projektu jest opracowanie technologii i kliniczna walidacja spersonalizowanych resorbowalnych anatomicznych struktur przestrzennych, jakimi będą celowo projektowane kostne implanty medyczne o zastosowaniu w rekonstrukcjach neurochirurgicznych sklepienia czaszki oraz twarzoczaszki, także z przeznaczeniem dla najmłodszych pacjentów pediatrycznych. Proponowane rozwiązanie to wprowadzenie implantów dopasowanych do cech anatomicznych, a wykonanych z biodegradowalnego i resorbowalnego polimeru polilaktydu (PLA) lub jego pochodnych. Polimer ten ulega stopniowej biodegradacji i wchłonięciu metabolicznemu przez organizm. Rozwiązanie takie pozwoli na naprawę wady/uszkodzenia struktury anatomicznej kości w trakcie operacji i odtworzenie właściwej anatomicznie struktury kostnej z równoległym zanikiem samego implantu. Zaproponowane przez wykonawców projektu rozwiązania technologiczne pozwalają na wytwarzanie przestrzennych struktur do zastosowań w inżynierii

nierii biomedycznej, takich jak: spersonalizowane implanty twarzoczaszki oraz sklepienia czaszki wykonane na zamówienie chirurga dla konkretnego pacjenta pediatrycznego.

Przełamujemy bariery

Tytuł projektu: „Uniwersytet Medyczny we Wrocławiu – likwidujemy bariery w umysłach, sercach i architekturze”

Projekt finansowany w ramach POWER z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego (Program Wiedza Edukacja Rozwój)

Partnerem jest Stowarzyszenie na rzecz równego dostępu do kształcenia „Twoje nowe możliwości”

Kierownik: pełnomocnik rektora ds. studentów i doktorantów z niepełnosprawnością dr Krzysztof Aleksandrowicz

Czas realizacji: 1.10.2021–31.10.2023

Głównym celem projektu jest zwiększenie dostępności UMW dla osób z niepełnosprawnością (OzN) poprzez zniwelowanie barier dostępności dla studentów i doktorantów z niepełnosprawnościami. Dotyczy ono sześciu obszarów działalności uczelni: struktury organizacyjnej, architektury, technologii wspierających, procedur, wsparcia edukacyjnego i szkoleń podnoszących świadomość niepełnosprawności. Ponadto projekt zakłada wsparcie zmian organizacyjnych i podniesienie kompetencji kadr w systemie szkolnictwa wyższego, podniesienie kompetencji osób uczestniczących w edukacji na poziomie wyższym, odpowiadającym potrzebom gospodarki, rynku pracy i społeczeństwa oraz poprawę dostępności szkolnictwa wyższego.

W ramach projektu planowane są liczne działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami,

zarówno w sferze szkoleń, jak i inwestycji, począwszy od przygotowania pracowników z obszaru dydaktyki do bezpośredniego kontaktu z osobami z niepełnosprawnościami po działania w obszarze dostosowawczym naszych budynków, likwidowania barier architektonicznych na UMW.

W ramach pierwszego zadania zostało utworzone Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnością (BON) funkcjonujące przy Dziale Spraw Studentów UMW przy ul. Wojciecha z Brudzewa 12.

Technologia dla pamięci

Tytuł projektu: „Nagrania i modulacja neurofizjologicznych aktywności wysokich częstotliwości w kodowaniu i przywracaniu pamięci”

Projekt finansowany w ramach konkursu OPUS 20 + LAP Narodowego Centrum Nauki, realizowany w konsorcjum, w skład którego wchodzi Politechnika Gdańska oraz Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu

Kierownik (po stronie UMW): dr hab. Paweł Tabakow, prof. UMW

Czas realizacji: 30.08.2022–29.08.2025

Obecnie mamy bardzo niewiele możliwości terapeutycznych w leczeniu problemów z pamięcią i funkcjami poznawczymi, które są upośledzone nie tylko w chorobach mózgu, lecz także pogarszają się wraz z naturalnym starzeniem. Tymczasem niemal każda choroba mózgu (choroby: Alzheimerera, Parkinsona, Huntingtona, drżenie samoistne, demencja starcza, padaczka czy zaburzenia psychiatryczne) prowadzi do kłopotów z pamięcią czy koncentracją, które zwykle nie są leczone, choć negatywnie wpływają na życie pacjentów. Pojawienie się nowych technologii stymulacji elektrycznej umożliwia zastosowanie leczenia w określonych obszarach mózgu zamiast wpły-

wania na cały organizm za pomocą leków i ich skutków ubocznych. Projekt zakłada wykorzystanie najnowszej technologii rejestracji i stymulacji w ludzkim mózgu z najwyższą możliwą rozdzielczością czasoprzestrzenną, podczas rutynowo wykonywanej operacji głębokiej stymulacji mózgu u pacjentów z chorobami układu pozapiramidowego oraz po operacji implantacji elektrod głębinowych do mózgu u pacjentów z padaczką lekooporną (uznana na świecie metoda stereoencefalografii). Narzędzia te pozwalają wyjaśnić czynności elektryczne, które leżą u podstaw tworzenia i zapamiętywania nowych wspomnień na poziomie określonych neuronów w poszczególnych obszarach mózgu. Czytanie i modulowanie tych czynności za pomocą stymulacji mózgu to najbardziej bezpośredni sposób na poprawę pamięci i deficytów poznawczych w zaburzeniach tego organu.

USK otwarty na profilaktykę i promocję zdrowia

W związku z trwającą pandemią jeszcze na początku 2022 r. działania USK we Wrocławiu siłą rzeczy koncentrowały się na podstawowym zadaniu tej jednostki, czyli ratowaniu ludzkiego zdrowia i życia. Gdy tylko ograniczenia epidemiczne zostały zniesione, można było wrócić do kolejnych społecznie ważnych misji – edukacji, promocji zdrowia i profilaktyki.

Dużym zainteresowaniem cieszyły się organizowane poza szpitalem wydarzenia związane z wykonywaniem bezpłatnych badań. Podczas Dnia Seniora MPK zorganizowanego 28 marca 2022 r. w Narodowym Forum Muzyki stanęło stoisko USK. Uczestnicy wydarzenia mogli wykonać tam bezpłatne badania stężenia glukozy, ciśnienia tętniczego, 17 parametrów krwi, pomiar saturacji oraz skorzystać z porad dietetyka i farmaceutów. Miesiąc później USK wziął udział w Miasteczku Zdrowia przy Magnolia Park (organizator wydarzenia: Fundacja Veritas). Urochomił tam ogólnodostępny punkt bezpłatnych konsultacji i badań: wieloparametrowe badania krwi, pomiar stężenia glukozy we krwi (glukometria), pomiar ciśnienia tętniczego, pomiar saturacji, badania dermatologiczne (dermatoskopia i trichoskopia), badania przesiewowe zaburzeń pamięci i chorób otępiennych,

badania przesiewowe pod kątem bólów kręgosłupa, przegląd lekowy oraz udzielał informacji o programach profilaktycznych, zachowaniach prozdrowotnych i higienicznym trybie życia.

Transplantacje w obiektywie

Promocja transplantacji oraz donacji i składania oświadczeń woli (zgody na pobieranie narządów) była celem obchodów Europejskiego Dnia Donacji i Transplantacji. Z tej okazji na wrocławskim Rynku zorganizowano wystawę zdjęć z pierwszych, historycznych przeszczepień serca przeprowadzonych w Instytucie Chorób Serca USK we Wrocławiu. Każda z fotografii opatrzona została krótkim komentarzem opisującym szczegóły poszczególnych zabiegów. Ponadto na planszach można było przeczytać informacje o zespole przeszczepowym, jednostkach wspomagających transport organów z różnych części Polski oraz ich pochodzeniu. Część ekspozycji wróciła na kilka tygodni do holu głównego USK. Tam też w październiku powstała kolejna wystawa – zdjęć biorców – pacjentów USK po transplantacjach narządów serca, nerki, siatkówki, wątroby.

Szczepciobus zakończył swoją misję

Ponad 120 wyjazdów i 9 tys. zaszczepionych to bilans wspólnej akcji szczepień przeciwko COVID-19, która była prowadzona w Szczepciobusie. Specjalny autobus przystosowany do zabiegów medycznych zatrzymywał się w uczęszczanych miejscach miasta, często towarzysząc popularnym imprezom (uczelnie, zakłady pracy, centra handlowe, centrum miasta). W wyznaczone dni i godziny mieszkańcy mogli korzystać ze szczepień przeciwko COVID-19 bez konieczności wcześniejszej rejestracji.

Mobilny punkt szczepień to wspólna akcja miasta Wrocław, MPK Wrocław, Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego i dolnośląskiego oddziału Narodowego Funduszu

Zdrowia. Jednym z partnerów medycznych akcji był USK we Wrocławiu. W ciągu 9 miesięcy w Szczepciobusie szczepionkę przeciwko COVID-19 przyjęło dokładnie 15 499 osób. Ponad połowę z nich zaszczepili pracownicy USK.

W dniu 7 kwietnia działalność mobilnego punktu szczepień została zakończona.

– Ta akcja jest jednym z przykładów na to, że w trudnych sytuacjach potrafimy działać wspólnie i razem robić coś dobrego – powiedział dyrektor USK ds. leczenia otwartego Barbara Korzeniowska podczas oficjalnego zakończenia akcji. Podziękowała pracownikom szpitala zaangażowanym w wyjazdy Szczepciobusa, a także wszystkim tym, którzy się zaszczepili.

Liczbę ponad 15 tys. osób, które skorzystały ze Szczepciobusa, można ocenić jako sukces

akcji – bo te osoby w większości nie przyszłyby same do punktu szczepień. Decyzję ułatwiła im możliwość zaszczepienia się przy okazji spaceru, wizyty na jarmarku czy w kościele.

– Zrobiliśmy dobrą robotę i ze spokojnym sumieniem możemy przystąpić do kolejnych akcji prozdrowotnych – powiedział prezes wrocławskiego MPK spół. Krzysztof Baławejder, dziękując wszystkim partnerom szczepień.

Niezależnie od Szczepciobusa personel USK organizował zespoły wyjazdowe, które przeprowadzały szczepienia przeciwko COVID-19 bezpośrednio u pacjentów w domu, w domach pomocy społecznej, zakładach opiekuńczych oraz ośrodkach hospicyjnych. Mobilne punkty szczepień działały także podczas eventów w okolicznych gminach.

Zbiórka krwi

W październiku z okazji Światowego Dnia Donacji i Transplantacji USK w partnerstwie z Regionalnym Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa (RCKiK) we Wrocławiu oraz Akademią Wojsk Lądowych zorganizował zbiórkę krwi. Na parkingu przed głównym wejściem do szpitala stanął krwiobus RCKiK we Wrocławiu, gdzie realizowana była akcja zbiórki krwi od honorowych dawców – pracowników szpitala, studentów AWL, UMW oraz mieszkańców miasta. Honorowi dawcy otrzymywali pakiet czekolad, akcesoria RCKiK oraz AWL promujące honorowe krwiodawstwo (plecaki, koszulki, kubeczki itp.).

Dnia 26 października obchodzony jest Światowy Dzień Donacji i Transplantacji. Celem

obchodów jest promowanie transplantologii oraz podnoszenie świadomości społeczeństwa na temat przeszczepień i honorowego oddawania krwi. Krew jest niezbędna zarówno do ratowania ludzkiego życia i realizacji wielu operacji, jak również do przeprowadzania transplantacji narządowych. Podczas jednego przeszczepienia serca wykorzystuje się od kilku do kilkunastu litrów krwi i preparatów krwipochodnych, a takich zabiegów zrealizowaliśmy w naszym ośrodku już ponad 70. Akcja była także okazją, by dowiedzieć się więcej o idei honorowego krwiodawstwa, oddać krew w krwiobusie, zrobić pamiątkowe zdjęcie i podzielić się nim ze znajomymi w mediach społecznościowych.

Poradnik dla pacjenta onkologicznego

USK we Wrocławiu stworzył praktyczną broszurę dla pacjentów, u których zdiagnozowano choroby onkologiczne lub którzy są w trakcie leczenia. Celem tej wyjątkowej publikacji jest wsparcie pacjenta onkologicznego na początku jego choroby, oswojenie z diagnozą i problematyką choroby, a także praktyczne doradztwo. Wydanie w wersji papierowej i elektronicznej powstało przy współpracy z Fundacją Cancer Fighters. Zawiera odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania z różnych dziedzin. Broszura została zaprezentowana 4 października podczas Światowego Dnia Onkologii. Jest to dzień, który ma zachęcać społeczeństwo do profilaktyki nowotworów oraz zwrócić uwagę na problemy osób zmagających się z chorobami onkologicznymi. Warto przypomnieć, że do najczęstszych nowotworów w Polsce zaliczamy raka płuc, piersi, prostaty, jelita grubego, jajnika i szyjki macicy. Mimo że świadomość społeczna chorób onkologicznych rośnie z roku na rok, większość osób wciąż zapomina o badaniach profilaktycznych.

Poradnik ma na celu ułatwienie dostępu do praktycznych i niezbędnych informacji pacjentom, którzy dopiero otrzymali diagnozę. Całość została starannie opracowana, zredagowana i zaprojektowana, aby pacjenci chętnie sięgali po tę publikację w trudach związanych z chorobą. Pytania zostały opracowane tak, aby były zrozumiałe dla każdego. Poradnik obejmuje szeroki zakres istotnych tematów – od zaleceń dietetycznych po pomoc psychologiczną. Dlatego do jego stworzenia zostało zaangażowanych wielu specjalistów z naszego szpitala, lekarzy, psychoonkologów, dietetyków, fizjoterapeutów, dermatologów.

Światowy Dzień Wcześnieika

Światowy Dzień Wcześnieika obchodzony jest na całym świecie co roku 17 listopada, aby zwiększyć świadomość problemów dzieci przedwcześnie urodzonych oraz ich rodzin. W 2022 r. szpital wrócił do stacjonarnych obchodów święta przy ul. Borowskiej. Hol główny szpitala wypełniony był atrakcjami dla dzieci, a rodzice wcześniaków mogli skorzystać z bezpłatnych konsultacji ze specjalistami. Na stoiskach w holu głównym szpitala porad udzielali lekarze neonatolodzy oraz fizjoterapeuci specjalizujący się w rehabilitacji małych pacjentów. Rodzice mieli także szansę porozmawiać z pielęgniarkami o szczególnej opiece

nad przedwcześnie urodzonymi, skorzystać z pomocy i konsultacji pielęgniarki laktacyjnej oraz położnej neonatologicznej i, co szczególnie ważne w przypadku młodych rodziców, skonsultować się z psychologiem. Dodatkową atrakcją była praktyczna nauka resuscytacji na fantomach.

Wydarzenie zostało objęte patronatem honorowym wojewody dolnośląskiego, rektora UMW oraz dyrektora USK we Wrocławiu.

– W Polsce ok. 6 proc. przychodzących na świat dzieci stanowią wcześniaki, w skali roku jest to ponad 20 tys. noworodków urodzonych przedwcześnie – tłumaczyła prof. Barbara Królak-Olejek, kierownik Kliniki Neonatologii USK we Wrocławiu. Nasza klinika jest ośrodkiem

III poziomu referencyjności, zatem większość wcześniaków z regionu rodzi się i jest hospitalizowanych w USK. Wcześnieaki stanowią ponad 20 proc. wszystkich noworodków diagnozowanych i leczonych w naszym szpitalu.

Dzieci urodzone przedwcześnie wymagają szczególnej opieki i często wielotygodniowego pobytu na oddziałach neonatologicznych. U wielu z nich konieczna jest intensywna terapia (zwłaszcza wspomaganie oddychania), antybiotykoterapia, żywienie pozajelitowe i wczesna rehabilitacja. Współczesna medycyna potrafi skutecznie ratować coraz mniejsze dzieci. W ubiegłym roku świat obiegła informacja o dziecku urodzonym w 21. tygodniu ciąży, które dzięki wysiłkom lekarzy przeżyło, a po prawie roku leczenia opuściło szpital w dobrym stanie, trafiając do Księgi Guinnessa. Curtis Means z Alabamy po urodzeniu ważył 420 g.

– Liczba wcześniaków niestety rośnie, ale obserwuje się głównie wzrost liczby tzw. późnych wcześniaków, czyli noworodków urodzonych blisko terminu porodu, natomiast na stałym poziomie pozostaje odsetek skrajnego wcześniactwa – nie przekracza 1 proc. wszystkich urodzonych noworodków – podsumowuje prof. B. Królak-Olejnik.

Od lat na całym świecie symboliczne fioletowe oświetlenie szpitali, budynków publicznych, a nawet prywatnych domów podkreśla uroczysty charakter święta, ponieważ ten kolor jest identyfikowany z delikatnością i wyjątkowością. Do tej akcji włączył się także stadion Tarczyński Arena Wrocław, którego membrana zabłysła 17 listopada na fioletowo. Ponadto podczas wydarzenia w oknach szpitala USK pojawiły się lampki właśnie w tym kolorze.

Projekty profilaktyczne

W USK realizowane są projekty mające na celu wczesne wykrywanie i prewencję najczęstszych problemów zdrowotnych. „Kręgosłup bez bólu – Profilaktyka Przewlekłych Bólów Kręgosłupa realizowana w Uniwersyteckim Szpitalu Klinicznym we Wrocławiu” – to tytuł (współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego 2014–2020) programu realizowanego w latach 2020–2022. Jego celem jest zwiększenie wczesnego wykrywania oraz prewencja przewlekłych bólów kręgosłupa wśród osób czynnych zawodowo z terenu całej Polski. W ramach programu USK prowadził działania edukacyjno-diagnostyczno-terapeutyczne, w tym warsztaty rehabilitacji oraz pośredniczył w przekazywaniu beneficjentom bezpłatnych zestawów akcesoriów do ćwiczeń rehabilitacyjnych.

„Wzrasta liczba nowotworów skóry – zbadaj się!” – to także projekt unijny. Chodzi w nim o zwiększenie świadomości na temat zapobiegania nowotworom skóry i metod samobadania znamion. Działania w zakresie profilaktyki zdrowotnej mają służyć wypracowaniu rozwiązań skoncentrowanych na zapobieganiu chorobom, które są główną przyczyną dezaktywacji zawodowej, w tym m.in. nowotworom.

„Zapobieganie niepełnosprawności poprzez wczesne wykrywanie reumatoidalnego zapalenia stawów w Uniwersyteckim Szpitalu Klinicznym we Wrocławiu” – projekt jest realizowany w USK w partnerstwie z Opolskim Stowarzyszeniem Chorych na Reumatyzm „Milenium” oraz Dolnośląskim Związkiem Lekarzy Rodzinnych – Pracodawców. Jego ideą jest zmniejszenie opóźnień diagnostycznych i poprawa wczesnej wykrywalności

reumatoidalnego zapalenia stawów (RZS) w latach 2017–2022 wśród pacjentów zamieszkujących województwa dolnośląskie, opolskie i lubuskie w celu zapewnienia utrzymania lub powrotu do aktywności zawodowej.

„Program Wczesnego Wykrywania Raka Płuca za pomocą niskodawkowej tomografii komputerowej NDTK” powstał w ramach Ogólnopolskiego Programu Wczesnego Wykrywania Raka Płuca (WWRP). Jest to połączenie prewencji wtórnej z pierwotną w celu poprawy świadomości dotyczącej raka płuca wśród społeczeństwa i personelu ochrony zdrowia dla osób z konsumpcją tytoniu równą lub wyższą niż 20 paczolat i okresem abstynencji nie dłuższym niż 15 lat w wieku 55–74 lat oraz pacjentów ze wskazanej grupy w wieku 50–74 lat, jeśli występuje u nich jeden z czynników ryzyka.

W ramach programu stworzona została platforma internetowa badajpluca.pl z podstawowymi informacjami o programie, kwalifikacji i samym badaniu NDTK wraz z możliwością rejestracji online na badanie. Projekt obejmuje badania w Pracowni Tomografii Komputerowej Centrum Diagnostyki Obrazowej USK, opis i wydawanie wyników, konsultacje i dalsze zalecenia, edukację pacjenta, plan zaprzestania palenia tytoniu. Program służący profilaktyce nowotworów płuc pozwala wykryć także inne choroby układu oddechowego, np. rozstrzenie oskrzeli, przewlekłą obturacyjną chorobę płuc (POChP), zwłóknienie płuc.

Podobne programy profilaktyczne realizowane są od wielu lat na całym świecie, w szczególności w Stanach Zjednoczonych oraz krajach Unii Europejskiej. Wykorzystanie w badaniu nowoczesnych aparatów pozwala na wykonanie tomografii komputerowej płuc z zastosowaniem niskiej dawki promieniowania rentgenowskiego. Dzięki temu obrazowanie jest bezpieczne dla pacjenta i pozwala wcześniej wykryć ewentualne zmiany w miąższu płuc.

– Badania NDTK dostarczają nam znacznie dokładniejszych informacji niż konwencjonalne zdjęcia RTG, dzięki czemu mamy szansę dostrzec nawet małe zmiany i wykryć chorobę w najwcześniejszych jej stadiach – podkreśla dr Mateusz Patyk, radiolog z Uniwersyteckiego Centrum Diagnostyki Obrazowej USK we Wrocławiu.

X Europejski Tydzień Profilaktyki Nowotworów Głowy i Szyi

Dane Światowej Organizacji Zdrowia niepokoją ekspertów – umiera ponad 50 proc. pacjentów z rozpoznanym nowotworem głowy i szyi. Równie alarmujące są przewidywania, że w najbliższych latach liczba osób z tymi schorzeniami wzrośnie nawet o 10 proc. Z myślą o tych danych w dniach 19–23 września 2022 r. zorganizowano jubileuszowy X Europejski Tydzień Profilaktyki Nowotworów Głowy i Szyi.

Hasło ubiegłorocznej kampanii „Najwyższy czas ZROZUMIEĆ NOWOTWORY GŁOWY I SZYI. Make it Make Sense” opracowane przez Europejskie Towarzystwo Nowotworów Głowy i Szyi (European Head and Neck Society – EHNS) w jednoznaczny sposób przekazało najważniejszy cel kampanii: zwiększenie świadomości i polepszenie rokowań poprzez intensywną edukację na temat zapobiegania chorobie, objawów choroby oraz wczesnej diagnostyki.

– Program interdyscyplinarnej opieki nad pacjentami z nowotworami głowy i szyi z miasta i regionu prowadzony w Klinice Otolaryngologii, Chirurgii Głowy i Szyi USK uwzględnia wyjątkowo szeroki zakres działań – od planowania leczenia do jego realizacji. Oprócz otolaryngologów uczestniczą w nim specjaliści z wielu dziedzin, m.in.: chirurdzy szczękowo-twarzowi, radiolodzy, histopatolodzy, neurochirurdzy,

okuliści czy onkolodzy kliniczni – podkreśla dr hab. Tomasz Zatoński, prof. UMW, kierownik kliniki. – Obecnie każdy pacjent z nowotworem głowy i szyi leczony w naszej klinice ma także rutynową opiekę psychologa, fizjoterapeuty, dietetyka i farmakologa klinicznego – dodaje.

W 2022 r. przywrócona została formuła stacjonarnych spotkań z pacjentami oraz innych aktywności związanych z Tygodniem Profilaktyki Nowotworów Głowy i Szyi. W programie uwzględniono m.in.: bezpłatne badania prze-

siewowe, spotkania z grupami wsparcia, wykłady dla pacjentów oraz debatę z decydentami mającymi wpływ na ochronę zdrowia w naszym regionie. Ważnym elementem są także spotkania edukacyjne w szkołach związane z profilaktyką nowotworów głowy i szyi HPV-zależnych.

Europejski Tydzień Profilaktyki Nowotworów Głowy i Szyi jest organizowany w ramach międzynarodowej kampanii „Make Sense”, którą zainicjowało EHNS. W Polsce akcję prowadzi Polskie Towarzystwo Nowotworów Głowy i Szyi.

BUMWRO – radość biegania i promocja zdrowia

RAPORT
Społeczna
Odpowiedzialność
Uczelni

Po dwuletniej przerwie spowodowanej pandemią SARS-CoV-2 na trasę wróciła kolejna edycja Biegu Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu (BUMWRO). Kilkuset zawodników stanęło na starcie 1 października 2022 r. przy USK na ul. Borowskiej. Pobiegli pracownicy i studenci wrocławskich uczelni, medycy, fizjoterapeuci, policjanci, pacjenci po transplantacjach, dzieci i kilkadziesiąt tandemów wózkowych. Udział tak licznych zespołów złożonych z osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów czyni imprezę zainicjowaną przez UMW wyjątkową w skali kraju.

– BUMWRO na dobre wpisał się do kalendarza imprez biegowych nie tylko w mieście, ale i regionie, a nawet w kraju. Bieg UMW to realny przejaw profilaktyki, promowania zdrowego stylu życia oraz aktywności fizycznej jako podstawowej profilaktyki chorób cywilizacyjnych, a równocześnie społecznej odpowiedzialności uczelni – mówił dr hab. Tomasz Zatoński, prof. UMW, Prorektor ds. Budowania Relacji i Współpracy z Otoczeniem, a zarazem dyrektor biegu.

Prorektor pobiegł z partnerem na wózku – niepełnosprawnym kilkuletnim Frankiem Mizerą. W klasyfikacji generalnej głównego biegu zwyciężył Dariusz Boratyński, który z czasem

29 min 42 s ustanowił swój rekord życiowy. Boratyński wygrał także w kategorii fizjoterapeutów. Wśród pracowników UMW rywalizacja była zażarta. Ostatecznie na podium stanęli: w kategorii kobiet – Izabela Berdowska, Luba Ślósarz i Marta Nowakowska-Kotas, a wśród mężczyzn – Piotr Lepka, Jan Biegus i Aleks Kacprzyk. Wśród studentek UMW najlepsza trójka to: Kinga Pietras, Karolina Stawarz i Ewa Drozdowska. Najszybciej biegającymi studentami UMW okazali się: Jan Piotrowski, Kamil Janosz i Grzegorz Okos.

Nieodłącznym elementem BUMWRO jest BUM Kids. Zawody dla najmłodszych w wieku 6–12 lat zorganizowane są na dystansach odpowiednich dla różnych grup wiekowych. BUMWRO jest z założenia świętem zdrowia i profilaktyki zdrowotnej, dlatego organizatorzy przy każdej edycji zachęcają, by wzięły w nim udział całe rodziny. Bieganie jest przecież dla dzieci najprostszą i najbardziej naturalną formą rekreacji.

Wewnętrzne akty prawne UMW dotyczące społecznej odpowiedzialności uczelni

Zarządzenie 251/XVI R/2021 – powołanie Zespołu ds. Społecznej Odpowiedzialności Uczelni
<https://www.umw.edu.pl/pl/zarzadzenia/zarzadzenia-rektora/2021/nr-251xvi-r2021-powolanie-zespołu-ds-społecznej>

Zarządzenie 238/XVI R/2020 – procedura przeciwdziałania nierównemu traktowaniu w UMW
<https://www.umw.edu.pl/pl/zarzadzenia/zarzadzenia-rektora/2020/nr-238xvi-r2020-procedura-przeciwdziałania-nerownemu>

Zarządzenie 239/XVI R/2020 – zarządzenie w sprawie powołania Pełnomocników Rektora Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu ds. Równego Traktowania
<https://www.umw.edu.pl/pl/zarzadzenia/zarzadzenia-rektora/2020/nr-239xvi-r2020-powolanie-pelnomocnikow-rektora-ds-rownego>

Zarządzenie 249/XVI R/2020 – powołanie Komisji ds. Przeciwdziałania Nierównemu Traktowaniu
<https://www.umw.edu.pl/pl/zarzadzenia/zarzadzenia-rektora/2020/nr-249xvi-r2020-powolanie-komisji-ds-przeciwdzialania>

Uchwała nr 2369 Senatu Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu z dnia 16 lutego 2022 r. w sprawie opinii Senatu w przedmiocie Planu Równości Płci dla Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu na lata 2022–2024
<https://www.umw.edu.pl/pl/zarzadzenia/uchwaly-senatu/2022/nr-2369-opinia-plan-rownosci-plci>

Uchwała nr 2367 Senatu Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu z dnia 16 lutego 2022 r. w sprawie Strategii Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu na lata 2021–2028
<https://www.umw.edu.pl/pl/zarzadzenia/uchwaly-senatu/2022/nr-2367-uchwalenie-strategii-na-lata-2021-2028>

Uchwała nr 2385 Senatu Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu z dnia 1 marca 2022 r. w sprawie wyrażenia solidarności z Ukrainą
<https://www.umw.edu.pl/pl/zarzadzenia/uchwaly-senatu/2022/nr-2385-wyrazenie-solidarnosci-z-ukraina>

Zarządzenie nr 255/XVI R/2020 – skład Komisji Etyki na kadencję 2020–2024
<https://www.umw.edu.pl/pl/zarzadzenia/zarzadzenia-rektora/2020/nr-255xvi-r2020-sklad-komisji-etyki-na-kadencje-2020-2024>

Uchwała Nr 2350 Senatu Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu z dnia 27 października 2021 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu Komisji Etyki Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu
<https://www.umw.edu.pl/pl/zarzadzenia/uchwaly-senatu/2021/nr-2350-uchwalenie-regulaminu-komisji-etyki-umw>

Redakcja
Alicja Giedroyć-Skiba

Skład, projekt graficzny i opracowanie typograficzne
Monika Kolęda

Korekta
Anna Gemza, Aleksandra Raczkowska

Fotografie
Marcin Biodrowski, Monika Kowalska, Maciej Kulczyński (PAP), Grzegorz Michalik, Tomasz Modrzejewski,
Sławomir Pieprzyk, Tomasz Walów, Adam Zadrzywłski, Guido De Vincentis
Archiwum USK
Materiały prasowe i archiwum wolontariuszy UMW
Samorząd Studentów
Studenckie Koło Naukowe Chemii Nieorganicznej UMW
Urząd Miejski Wrocławia
<https://pl.freepik.com/freepik>
<https://www.pexels.com/>

© Copyright by Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu
Wrocław 2023

Druk
Drukarnia I-BiS Bierońscy sp. k.